

1938-69

Kaynak

XV

TÜRK TARİHİ

5037865
1938-1939, 69-74

Ulu Önder Atatürk

Büyük Millet Meclisi Reisi Abdülhalık Renda

Başvevekil Celâl Bayar

Dahiliye Vekili ve C. H. P. GenelSekreteri
ŞÜKRÜ KAYA

*Vali ve C. H. P. Başkanımız
ETEM AYKUT*

*Halkevi Başkanımız
FEYZİ SÖZENER*

İÇİNDEKİLER

- 473 — Cumhuriyetin Onbeşinci yıl dönümü idrak edilirken
- 476 — 15 Yıl İçinde öğretim Perensip ve gayelerinde yükseliş
- 479 — Onbeşinci Yıl Dönümü Marşı
- 480 — Türk Devrimi ve türk Dili
- 481 — Atatürk
- 482 — Cumhuriyet İdareleri
- 484 — On beş Yaş Gibi
- 485 — Cumhuriyetimizin 15 inci Yıl Dönümü
- 486 — Durmak Düşüyor
- 487 — Örentepe - Ayaklı
- 491 — Halkevimizin Beş Yıllık Çalışması

Cumhuriyetin Onbeşinci yıl Dönümü idrak edilirken

Nâzım ÖRENSUN

Yeryüzünde medeniyetin ve bugünkü manasile ictimai varlıkların tek eseri görünmediği yarı vahşi devirlerde Türk milleti, bütün bir varlık halinde, geniş bir câmia ve şuurlu bir kütle kıymetle devlet esasını ve bunun ilk bünyesini kurmuştu. Soy, Boy ve aşiret kütleçiklerinden ileriye geçememiş bulunan o zamanki dünya sekencesi arasında büyük, kalabalık ve kesif bir milletin akıllara durgunluk veren idare tarzını, devletçilik kudretini yepyeni bir varlık ve felsefe halinde tesis ederek mevki alan ve ilk defa bu kıymette bir devldtçilik esasını filî bir ders olarak yeryüzüne tanıtan Türk Milleti olmuştur.

Büyük Türk milleti, 10,000 yıl evvel ihtiyar dünyanın en çok yaşlanmış ve yeryüzüne kurduğu ilk medeniyetin zurena kaynak olmuş bulunan Asya kıtasının dört bucağına tanıttığı hakimiyetini, kesafetin yaratabileceği kahhar bir zulüm ile değil, bugünkü medeniyete temel teşkil eden ictimai ve ilmi kıymetlerin esaslarını vermekle tesis edilmiştir. Arkeolojik tetkikler, ilk Türk devlet ve medeniyetinin tabiatın Asya ortasına taslit eylediği kuraklığın altilmez felâketlerine kurban gittiğini bu gün isbat ediyor. Onbin yıl evvkl yaşayan ana bir medeniyet ve onun bütün eserlerini ihtiva eden ge-

niş bir ülke: Orta Asya, nehirlerin durması, denizlerin kuruması, yemyeşil muhitinin çöl haline gelmesi; tabiatın bu amansız zulmle kırsı arzın ilk teşekkülü ânındaki vahşetza dönmüştü. Talisizliğin akılları sarsan bu felâketleri karşısında imanlarını kaybetmeyen; şuurlarının kendilerine bahsettiği meziyetlerden, kabiliyetlerden istifade etmesini çok iyi bilen dünyanın bu en eski milleti, gene damarlarında taşıdıkları hakimiyet kudretleriyle ırfanlarında yaşattıkları üstün varlık ve bilgi ile dünyanın dört tarafına yayılarak medeniyetin ilk tohumlarını dağıtmış oldular. İşte geniş bir kolunun 7000 yıl önce yerleşerek medeniyetlerini tesis ettikleri tesis ettikleri ülke, bugünkü güzel yurdumuz; Küçük Asya, Türkiye, Ana vatan...

Osmanlı sultanlarının tesisini şahıslarına izafe şeref almak istedikleri ve binaenaleyh " Bir avuş aşiretten bir vatan kurdu " tarzındaki kayıtları, gülünç ve pek şursuz vahimelerden, çocukça çalgınlıklardan, cehlâne tefahürlerden ibaret kalıyor. Bu iddianın zavallılığını kendileri için mucibi hacalet bir hâle getirecek ilk vesika, aşiretlerinden evvel bir selçuk idaresinin ve göze görünür medeniyetinin hakimiyetidir. Kaldı ki Hititlere yedibin senelik Türk medeniyetinin esas-

larına ve eserlerine medhar olan ülke, bu günki Türkiye'dir.

Türk milleti, yedibin yıl evvel bu topraklara cihan medeniyet zincirinin ilk defa olarak demokrasi prensipleri mahiyetinde kurmuştu.

Bugün, cümhuriyetin onbeşinci yılını demokrasi esasları içinde geniş ve emsalsiz bir huzurla idrak eden büyük Türk milleti; Bu şerefi, yedibin yıl önce dünya tarihine maletmiş olmak saadetini duymakla ayrıca bahtiyarlıklar hissediyor. (7.000) yıl (70) asır tasavvur edilsin, hangi millet bugün yaşadığı yurdunun toprakları içinde bu kadar eski hazinelerini saklayabilmiş ve bu kadar eski eserleriyle yurduna temellük hakkını kazanabilmiştir? Bu hakkını on beş yıllık cumhuriyetin feyzleriyle, rehberliğile öğrenen Türk milleti, yedi asırlık Osmanlı Devletinin hâkimiyeti günlerinde "Yepyeni bir aşiretten bir devlet çıkardık", hurafesine sürüklenmiş bulunuyor ve ona mazisi unutturuluyordu.

Yedi asırlık bir devletin açıklayamadığı bir varlığı, eski Türk kültürünün mevcudiyeti hakikatını on beş yıllık Türkiye Cumhuriyeti ortaya çıkararak isbat etmiş ve keyfiyeti bir ilim halinde vesikalarile, eserlerle dünya kütüphanelerine, cihan müzelerine maletmiştir. Onbeş yıllık Türkiye Cumhuriyetinin varlıkları, eserleri, ana vatanda meydana getirdiği abideleri; memleket ve milletin maddî, manevî bünyesindeki inkılâbları tek bir kelime ile ifade etmek mümkündür: Hârika...

Atatürk; bu harikanın vücut bulmasını intaç eden yüksek dehasile, emsalsiz idareciliği ve ilmi kudretile her sahadaki inkılâplarımızın sembolü olmuştur. Bu büyük başın, yaşadığı kıymetlerinin en üstünde bulunanı da milletin ihtiyaçlarını gene o büyük kütlenin mâşerî vicdanında yaşayan şekliyle duyup hissederek ortaya

çıkarışı ve içlerinden en büyüğü sıfatile bu büyük kütleyi dileği yolunda aksaksız harekete geçirişidir.

Milletinin, yedi bin yıl evvel gene bu diyarlarda hükûmet kurduğu ve medeniyet âlemine devlet tesis etme esaslarını talim ettiği o bugünün arkeolojiye mal olmuş devirlerinde bile camiasının idaresinde demokrasi esaslarının yaşanmış olduğunu bilip dururken bugün şüphesiz daha yakın, daha ciddi, daha şuurlu ve daha ilmi esaslı bir likayatla, bu prensiplere heyecanlı bir alâka ve tehassür çekmekte olduğunu ve binaenaleyh rehberlik edildiği takdirde binlerce yıl mahrum bırakıldığı bu idesine daha çabuk intibak edebileceği ueticesinde vasıl olmuş ve bu imanla demokrasi esaslarını milletin dilekleri, özleyişleri içinden alarak onların hareket vechelerine, idarelerine tatbik etmelerine rehberlik etmiş ve önayak olmuştur. Yer yüzünde hiç bir milletin kahramanı, hiç bir milletin önderi Atatürkün, milletin maneviyetine ve ruhuna olan nüfuzu kadar bir hulûl tesirini yapabilmiş ve bu vesile ile milletini anlayabilmek bahtiyarlığına nail olabilmiş değildir.

ATATÜRK, Türk milletin kabiliyetinin, enmuzeci; TÜRK MİLLETİ de bu eşsiz enmuzecin temel kaidesidir. İş u bu birbirini anlayış ve kavrayış vesilesile on beş yıllık cumhuriyet devrinde meydana gelen inkılâpların bu vatanın sinesinde, bu büyük camianın ruhunda husule getirdiği, meydana koyup vücade getirdiği misilsiz eserlerin harikuladeliğine en büyük en bâriz delil, Osmanlı imparatorluğunun yediyüz yıllık idaresi içinde bunların yüz de birini tehakkuk ettirememiş bulunmasıdır.

Türk milleti, zaten pek çok eski olan tarihî hayatınr. hangi devresinde kendi ruhile, kendi özlemelerile baş başa kalmışsa o devirlerde mutlaka camiasında cum-

huriyet idaresini ve bu idarede demokrasi prensiplerini hâkim kılmış ve hareketlerine esas ittihaz etmiştir. Bu büyük millet, mukadderatını kendi kudretinin kendi ruhi tezahürlerinin, kendi dileklerinin bir tek vicedan kıymetile yaşatabildiği ânlara bağlayıp perçinleyebilmek iktidarına malik oldukça, aynı zamanda tufeylilerin menfi tesirlerinden, müziç, tesallutlarından masun kalabildikçe ve kendisini bu mâşerî tecelliyatına doğru götüren yo'da engelsiz yürümek imkânları karşısında bulundukça demokrasiyi ve cümhuriyeti daima bünyesine hâkim kılmıştır.

İşte yirminci asrın bu dağdağalı, bu devletler arası mütezad menfaatlerin çarpıştığı karışık devrinde bile Türk milleti, Cümhuriyetin Onbeşinci yıl dönümünü idrak ederken ruhi kıymetlerinin icabettirdiği demokrasisini yedibin yıllık şuurunun içinden çekip çıkarmak suretile yeniden teazzi ettirmek kudretini yaşatmak bahtiyarlığını geniş mikyasta bir sevinçle hissediyor.

Bundaa tam onbeş yıl önce 1923 senesinin 29 birinci Teşrinine temelleri millî hâkimiyet ve demokrasi prensiplerile atılarak tesis edilen cümhuriyet, Türk milletin ruh ve maneviyetinde bir tek vicedan duyğusu kıymetile yaşamış ve bu manada bir tezahürle tecelli etmişti. Bu hakikati şuurunun aslıyeti içinde, ruhi samimiyetinin binefsihi metninde ve ince hislerinin asaleti arasında duyan Türk milleti, kendi hâkimiyetinin hakikî ifadelerine makes olan ve umumî intibak ve teşnelik esaslarına dayanan bu millî ve cümhuri idaresini o nisbette içten bir cuşış ve heyecanla kendine maletmiş ve ona uymuş bulundu ki, Osmanlı saltanatının tahkim edegeldiği yedi asırlık menfi itiyadlarını

bir hamlede atmıya muktedir oldu.

Artık bugün Osmanlı saltanatının yedi asırlık mazisi, Türk milletin gözleri önünde, kendi hayatına suikasdeden bir sürü musibetlerden, bir yığın facialar ve felâketler serisinden başka bir şey değildir. Değil bu musibetlerin hey'eti mecmuası, bunlardan yalnız bir teki bile bize, en şiddetli birer acı, birer elem ve birer ızdırab menbaidir. Bugün cümhuriyetle, hükûmetile millet, birbirlerinin tamamlayıcı kıymetlerini taşıyorlar. Ohalde ve vaziyette bulunuyoruz ki, cümhuriyet; milletin sembolü, millet de cümhuriyetin temel durağıdır. Cümhuriyet, onbeşinci yıl dönümünde kendisini doğrudan doğruya milletin kalbinde, ruhunda, şuurunda, âmmenin vicedanı içinde bulmuş olmak bahtiyarlığındadır. Şüphesiz bu bahtiyarlığı doğuran kıymet; binefsihi milletin samimi ruhunda, emsalsiz bir dürüstüye sahip olan hüviyetinde, yeryüzü milletlerine ahlâkın düsturlarını tanıtan benliğinde mündemictir.

Türk milletine bugünkü muvaffakiyetlerini yaratan talihinden en büyüğü de ileri hamlelerle yaptığı yürüyüşlerinde cümhurunun önünde Atatürkünü âlemlar bulmuş olmasındadır. Milletle Atasının bu yoldaki birleşisi; safvetle samimiyetin birribile olan vahdetleri kapar tabiidir.

Cümhuriyetimizin şu mesud onbeşinci yıl dönümünde en büyük bir bayram zevk ve süruru içinde pek haklı bir gurur ve ıftiharla biribirimizi kucaklayıp tebrik ederken millete gösterdiği samimî rehberliğinden, emsalsiz fedakârlıklarından yüksek feragatlarından dolayı büyük Atamızın ölçülere nisbet edilemeyen daha ve faziletleri önünde hürmetle, şükranla eğilir, tazimlerimizi sunarız.

15 yıl içinde ilk öğretim prensip ve gayelerinde yükseliş

A. ZEKİ ÖKMEN

Bugünkü öğretim ve eğitim prensiplerini incelemek için her şeyden önce bu prensiplerin kuvvet aldığı hayatı kısaca gözden geçirelim:

Genel savaşın bitiminden sonra başlayan kurtuluş savaşı bir ulus döleninin neleri yapabileceğini göstermişti. Bu savaşın arkasından da bir çok devrimler yapıldı. Genel olarak siyasal ve sosyal hayatta yapılan bu devrimler okul ve öğretim hayatına da tesir yapmaktan uzak kalmadı. Hattâ bizzat bu hayat içinde de devrim yapıldı.

Eski saltanat terbiye ve öğretim gayelerine göre köle ve esir yetiştirmek ödevini yükleten müfredat programlarına artık öğretimde yer verilmezdi, ve diğer taraftan memleket bilimsizlik içinde çalkanıyorsa, bu bilimsizliği gidermek için de tedbirler almak lâzımdı bunun için ilk iş öğretim hayatında bazı değişiklikler yapmak oldu. Bu da bilhassa öğretim yıllarının azalma ve okulların çoğalmasile temin olundu. Fakat asıl olan öğretim siyasamızın temel prensip ve gayeleri henüz çizilmemişti.

Atatürkün devrimleri birbirini takip ediyordu. Bu devrimlere muvazi olmak üzere bilhassa eğitim ve öğretim mevzu-larında kökten bir değişiklik yapmak icap ediyordu. İlk okul müfredat programları 1926 da batı pedagoji psikolojisinin dayandığı ana prensiplerine el atarak memleket için tamamen yeni bir takım prensip ve gayeler ortadan atıldı. Bu prensiplere göre:

1 — Çocuğu tanıma ve inceleme fikri müdafaa ediliyor ve buna dayanarak da pedagoji dünyasının yeni kazançlarından

olan toplu tedris fikri ortaya atılıyordu.

2 — Yurdu tanıma ve yurdu tetkik bilgi kazanmalarında temel oluyor. Ve bu itibarla kendini, yurdunu tanımak için esaslı bir tedris başlangıcı bulunuyordu.

3 — İşlemek ve faaliyette bulunmak harp sonu terbiye dünyasına sökulen fikirlerdendir. Bu fikirleri Türk okuluna sokmak müfredat programı için biricik muvaffakiyet sayılsa yeridir.

4 — Nihayet öğretmene bir şahsiyet değeri vererek onun da şahsiyetler yetiştirmesine yardım edebilmek için sınıf öğretmenliği sistemi tedrisata sokulmuş oldu.

5 — Lâyik bir cumhuriyetin müfredat programlarında yer almaması gereken din dersi aile hayatına bırakılmıştı.

6 — İlk okullar eskiden çocuk ruhuna uymayan bir sınıf taksimi üzerine kurulmuştu. Bunu tamamen değiştiren modern psikolojinin gösterdiği yollara dayanarak ilk okulları iki devreye ayırttı. Ve bunun psikolojik esaslarına göre de mevzular seçildi.

Kısaca 926 yılında ilk okullarda tatbikine başlanılan öğretim prensipleri inkılâbın ilk hamlelerine uygun olarak vazifesini tamamen on yıl yaptı.

Fakat on beş yıl içinde devrim hamleleri geçiren Türk ulusunun bu devrim hamlelerinden kuvvet alarak son parti kongresi öğretim ve eğitim siyasasının ana hatlarını tespit etmek ihtiyacını duydu. Bu ana hatlar bilhassa öğretim ve eğitim alanında bir gaye haline geldi. Ve 1936 da yeniden tanzim edilen ilk okullar müfredat programı bilhassa bu gayelere dayanır. Ve güttüğü yolda bu devrim ve

hamlelerle Türk ulusunun müşterek malı haline gelen yeni değer ve kıymetleri canlı ve yaşar bir hale getirmeye çalışıldı.

Bu ilk okul müfredat programının üçüncü parti kongresi sonucunda saptanan esaslara göre bu günkü eğitim ve öğretim prensipleri ve hedefleri şu noktalarda gösterilebilir.

1 — Eğitim siyasamızın temel taşı bilimsizliği gidermektir. Kültür işinde her gün daha çok çocuk ve yurttaş okuyup yetiştirecek bir program güdülecektir.

2 — Kuvvetli cumhuriyetçi, uluscu, halkçı, devletçi, lâik ve devrimci yurttaş yetiştirmek bütün öğretim derecelerinde büküm ve özen noktasıdır. Türk ulusunu kamutayını ve Türk devletini sayın tutmak ve tutturmak bu gün yurttaşlara bir ödev olarak aşılacaktır.

3 — Fikri olduğu gibi bedeni gelişmede şnem vermek ve hele irayı ulusal derin tarihimizin gösterdiği yüksek derecelere çıkarmak büyük gayedir.

4 — Eğitim ve öğretimde güdülen usul bilgiyi yurttaşla maddî hayatında başarı elde ettiren bir cihaz haline getirmektir.

5 — Eğitim her türlü urasadan, yad ve yabancı fikirlerden uzak üstün ulusal ve yurtçu olmalıdır.

6 — Her öğretim ve eğitim kurumunda talebenin girişim kapasitesini kırmamağa sevgenlik ve okşayışla özen göstermekle beraber onları hayatta kusurlu olmaktan korumak için ciddi bir yasav ve düzene içten bir ahlâk anlayışına alıştırmak, önemli olduğu kanaatindeyiz.

7 — Partimiz vatandaşların Türkün derin derin tarihini bilmesine üsnormal bir önem verir. Bu bilgi Türkün kapasite ve enerjisine, nefesine güven duygularını ve ulusal varlığa zarar verecek bütün akımlara karşı sarsılmaz dayanımını besliyen kutsal bir evindir.

8 — Türk dilinin ulusal tükül bir dil

haline gelmesi hakkındaki ciddi çalışmalara devam olunacaktır.

Yukarıda sekiz madde ile yazdığımız ve parti tüzüğünden aynen aldığımız düstur ve prensipler öğretim dereceleri için olduğu gibi ilk öğretim içinde bir gaye halinde göze çarpmaktadır.

936 müfredat programında bu hedef ve gayelerin yanında bu gün için temelli olan pedgoji bilgi ve prensiplerine de rastlarız:

1 İlk okul artık başlı başına boş olarak bırakılan bir müessise olmaktan çıkmış ve ulusal terbiyenin ana kucağından sonra ikinci derecede gelen bir kurumu haline gelmiştir. Bu itibarla her işleyiş ve çalışışın başında ulusal menfaat olacaktır.

2 — Bir topluluk ve cemiyet olan okul bu kuruluşun da bir örneği olacaktır.

Çocuk içtimâî hayatın ilk itiyatlarını burada alacaktır. Onun için de okul bir cemiyet örneği olacaktır.

3 — Faaliyet ve iş prensibi bu günkü okulun temel direğidir. Bu itibarla kendi çalışan ve kazanan başkalarının sırtından geçinmek istemeyen bir nesil yaratmak istiyoruz.

4 — Okul talebeyi muhakeme etmek düşünmek imkânlarını da iş ve faaliyetin yanında daima göz önünde bulunduracaktır.

5 — Alâka ve insiyaklardan istifade etmek bu günkü öğretim usulünün başlıca prensibidir.

6 — Bütün dersler talebenin seviyesine uygun olacaktır. Seviyeye uygun olmayan bir dersi bu günkü tedris kabul edemez burada da çocuğun fikri ve ruhi inkişaf devreleri gözden geçirilmelidir.

7 — İşlemek düşünmek gibi aynı derecede kıymetli olan görmek, işitmek ve yoklamak ihsasları da öğretimin temelini teşkil eder.

8 — İlk okul çocuğu büyüklerin ufaltılmış bir şekli değildir. Bunun için çocukların bir çok hususiyetleri vardır. İnkişaf devresinde olan çocuğun inkişaf kanunlarını tanımak içap eder. Gerek faaliyet ve gerek çalışma bu kanunları tanıyarak verilmelidir.

9 — Yakın yurt ve yakın zaman prensip pedagojik ceryanların başında gelen bir düsturdur. Bu düsturun ilk okula tatbiki de cumhuriyet devri için bir kazançtır.

10 — Ulusal ekonomi devrim hayatımızın en muvaffakiyetli cephelerindendir. Aynı suretle okul da bu alanda hissesine düşeni yapmıştır ve yapmaktadır.

11 — İlk okul iki devredir. Bu iki devrenin birinci ikinci ve üçüncü sınıflar birinci devredir. Çocuğun inkişaf kanunlarına göre burada ders mevzuları toplu bir mihver etrafında verilmesi modren pedagojinin isteklerindendir. İşte ilk okulda bu alan hayat bilgisi dersile başarılar yoluna girmiştir. İkinci devre dersler arasında bir irtibat gözetmekle beraber daha müstakil bir işleme ile faaliyetini yapar.

12 Çocuklar yalnız alıcı değil kendilerini ifade edici fertler halindedirler. Onlara konuşmak imkânını vermek hür ve serbet bir idare sisteminin kendiliğinden isteyeceği bir prensiptir.

13 — İlk okul estetik terbiyesinin ilk başlangıcında bulunur. Bu itibarla çocuğun ve bilvasıta ulusun bedii seviyesini yükseltmek vazifesi ilk okula düşer.

14 — Bu gün kahveleri dolduran ve boş zamanını geçirmek için başkalarına muhtaç olan insanların yerine boş zamanlarını iyi kullanan gençlere ihtiyacımız vardır. İşte bunu ilk okuldan bekliyoruz.

15 — Başkalarının gösterdiği yolda değil en iyi çalışma yollarında kendi kendilerine hareket etmeğe mecbur fertlere ihtiyacımız vardır. Bunu bize ilk okul temin ederse kazancımız fazla olacaktır.

Kısaca diyebilirizki bu gün ilk okul 15 yılın en verimli kurumlarının biri ve onun nimetlerinden en çok faydalanan bir cephesidir. Bu müesseseden bilgi ve ışık alanlar bizce en mutlu insanlar olacaktır. Biz onları kıskanıyorsak haksızda değiliz.

15 ci Yıldönümü Marşı

*Uzunca bir sükûttan sonra sesimi sevgili
KAYNAĞIN canlı varlığında aksettirmeye ve-
sile olan Cumhuriyetin Onbeşinci Yıldönümü-
ne sonsuz Yıldönümleri temennisıyla....*

Biz Atatürk oğluyuz, varlığımız güce,
Bağlanmışız vatani kurtaran yüce...
Hep, Egemen yaşamak, En büyük amaç.
Şanlı Önderimizle biriz ülkece.

Biz ATATÜRK oğluyuz, varlığımız yüce,
Bağlanmışız vatani kurtaran güce...

Tam ermişti son nefes, son dakikaya:
KAMALIMIZ yetişip bin çetin kaya
Yaratarak düşmanı göğüsleyince
Cephele hep kuruldu, arka arkaya...

Biz ATATÜRK oğluyuz, varlığımız yüce,
Bağlanmışız vatani kurtaran güce...

Gönlümüzde coşuyor bir soysal yarış,
İşteğimiz gerçekten, evrensel barış...
Kanimızın akmadan en son damlası,
Yzrdumuzdan kapamaz kimse bir karış.

Biz ATATÜRK oğluyuz, varlığımız yüce,
Bağlanmışız vatani kurtaran güce...

Can veririz devrime öz devrimciyiz,
Cümüriyet sakmanı biz Türk genciyiz...
Savaşlar, barışta, soysal yarışta
Ulusların başında biz BİRİNCİYİZ..

Biz ATATÜRK oğlayuz, varlığımız yüce,
Bağlanmışız vatani kartaran güce...

Kilitbahir: 16 - 10 - 938

Ş. FEYZİOĞLU

Bu gün Cumhuriyetin On Beşinci yıl dönümünü kutluluyoruz. On Beş yılda On Beş asır kateden Atatürk devrimi dil çalışmalarına da hiz ve inan verdi.

En ileri, en modrn bir ulusu olmak ülküsünü amaç edinen, bu ülkeye varmak için bütün şartları hazırlayan Atatürk devrimi ile Türk ulusu; dil işinde de verimli bir yoldan yürümektedir. Büyük kurtarıcının dehasile aydınlanan bu ulusu bu yolda da amacına ulaşacak, öz diline karşı çektiği yüzlerce yıllık hasretini gidecektir. Güzel Türkdili üzerinde 932 senesinden beri yapılan geniş araştırmaların, çalışmaların verdiği sonuçlara, bakarak sevinebilir ve övünebiliriz. Çünkü bu araştırmalar artık bu gün en olgun bir devreye girmiş bulunuyor. Öyle bir devreki yalnız Türk Ulusunu ilgilendirmiyor, onunla kirlikte bütün dünya bilgilerinin de gözlerini de üzerine çekiyor.

Yakınımızda ve uzağımızdaki Uluslar nasıl diğer devrimlerimizi örnek edinmişler, bunların tesirlerinden kendilerini kurtaramamışlarsa dil devrimide sınırlarımızı aşmış, aynı geniş ve ölçsüz bir yayılış

ile en uzak ülkelerde yaşayanlara bile nüfus etmiştir.

Şimdiye kadar toplanan dil kurultayları bunun en büyük dilidir. Ulu Önderin himaye ve irşadı altında Türk dili üzerinde ki duraksız çalışma ve didinmelerin ne kadar olgun bir safhada bulunduğunu kurultaylar pek açık olarak göstermiştir.

İlk önce dilimize Ulusal bir yön verme unutulmuş, bir kıyıya atılmış güzel hamleleri ortaya çıkarma yolunda başlayan bu çalışmalar; Türk dilinin diğer Ulusların dilleriyle olarak bağlılığını ve bütün Kültür dillerine bir kaynak olduğunu güneş dil teorisine apaçık meydana koymuştur. Türk zekâsının müsbet ilim belgelerile ortaya attığı tez; yabancı bilginlerinin de takdirlerini toplamış bulunuyor. Atatürk Türkiye'si bir birini kovalıyan durumlarla yüksek bir şuur altında en metin adımlarla ilerliyor.

Türk Ulusunun sayısız devrimlerle iyiyeye, doğruya, ileriye, yeniye götüren kültür yolunda zekâsının ışıklarıyla aydınlanan büyük Başbuğumuz Atatürkü bütün sevgi, saygı ve heyecanımızla selâmlarız.

Şimdiye kadar hiç bir devlet reisi, şüphe yok ki Atatürk kadar Memleketine çok kısa bir zaman içinde bu kadar hayırlı işler yapabilmiş olsun.

Onun gösterdiği irade onun sarfettiği enerji ve onun harab, olmuş ihmal edilmiş geri kalmış bir ulusa kazandırdığı kudret ve kabiliyetler karşısında insanın hayranlık duymamasına imkân ystür.

(), bir memleketi, istilâdan, geri bir devlet rejiminden, menasız, kof ve faydasız telakkiler ve düşüncelerden kurtardı. Bir ulusa yaşamak enerjisini, kendine güvenme hasletini iade etti.

Avrupa bize «hasta adam» ismini takmıştı diyoruz halbuki bu ismin daha ağırlı olan ümmet merhumu tabirini kendi ulusumuz için kendimiz kullanıyorduk. Büyük bir millet, mazideki kutreli ve medeniyeti inkâr edilemeyen büyük bir millet yıkılıp gitmek üzere idi. Bütün felâketlerimizi hazırlayan dış düşmanlarımızın başımıza indirdiği darbelerde arıyorduk. İçimizdeki kurdu, kafamızdaki bilgisizliği göremiyorduk. Kendi aramızda kendi gözleri mizi bağliyanları seçemiyorduk kolumuz zincirli, gözümüz zincirli ve en kotüsü kafamızda zincirli idi.

Başta yol gösteren biri olmayınca ulus enerjisini maziden almağa çalışır halbuki Türk ulusunun önüne mazi diye içi kan ve irin kokan bir kaç yüz senelik bir tarih atılıyordu.

Her tarafımızı zincirliyenler şeref dolu medeniyet ve kültür kaynağı bir maziye de zincirlemişlerdi. En korkuncu kendimize olan güvenimiz de kaybetmiştik.

Memleketi kurtaracak adamda bir insan kabiliyetinin ve zekâsının üstünde meziyetler bulunması lâzımdı. Artık memleketi sade bir askerî zaferle kurtarmanın imkânı yoktu.

O adam şüphesiz ilk hamleyi yapabilmek için askerî bir deha olması lâzımdı. Fakat memleketin bütün yaralarını teşhis ve tedavi etmek kudretinde göstermelidi.

Bütün bu meziyetleri nefsinde toplayan insanı 19 Mayıs'ta Samsunda karşıladık.

O bu maksatla Anadolu'ya ayak bastığı gündenberi durmadan dinlenmeden memleketin bir derdile değil binbir yarasile meşgul oldu.

Büyük askerî zaferiyle memleketi yalnız bir düşman istilâsından değil, bir ulusun kafasını ve gönlünü umutsuzluk ve güvensizlik mikroplarından temizledi.

Herşey olup bitti zannediyorduk. Fakat o, askerî zaferler iktisadî zaferlerle tetviç edilmezse sözüyle Ulusuna yapacağı şeylerin daha bitmediğini haber verdi.

Memleket bir düşman istilâsından kurtulmuştu. Bir zincir kırılmıştı. Daha parçalanacak zincirler vardı. İşte onbeş yıl bu kopan zincirlerin altından Türk ulusunun yepyeni bir kuvvet ve en medenî manâsiyle tap taze bir varlık halinde ortaya çıkışının mucize dolu bir tarihidir.

Bu on beş yılın içine asırların taşıyamıyacağı harikaları dolduran Büyük Şefe karşı borcumuzu onun yolundan ayrılma makla, onu sevmek, onu saymakla ölemekteyiz.

Bu borcu öderken tek bir Türkün ihmal gösterdiğine inanmıyoruz.

CUMHURİYET İDARELERİ

E. ÇAVULDUR

Bir çokları, Cumhuriyet idare sistemi ni son asırların icad gerdesi yepyeni bir idare tarzı zanederler..

Halbuki en eski devirlerde Cumhuriyet idaresi kabul edilmiş; bu idare sistemi tatbik eden içtimai teşekküller, saltanat ve istibdat sisteminde idare olunan komşularının ihtiras nazarlarını üstlerine çekecek derecede parlak bir tekâmül göstermişlerdir.

Ezmenei kadime (Kurun ulâ) denilen milâttan önceki yüz yıllarda refah ve saadetin tabii bir neticesi olup medeniyet aleminde yükselmiş içtimai heyetler tarafından tesis edilen Cumhuriyet idarelerini, kendi beka ve mevcudiyetleri için tehlikeli gören saltanat ve istipdat hükümetleri, bu mütekâmil idare şekillerini yine bu yüz yıllar içerisinde birer birer ortadan kaldırmışlardır.

(Kurunuvusta) yadedilen orta zamanlarda meydan, saltanat idarelerine bunların müstebit şekillerine münhasır kalmıştı! Bu devirlerde medeniyet eseri olarak bilhassa garbde bir şey görülemedi. Göze çarpan, yalnız saltanat hükümdarlarıyla hanedanlarının değil; imtiyazlı tabakaların; derebeyliklerle, din önderlerinin zulüm ve işkencelerinden ibaretti.

(Kuruncedide) namı altında açılan yeni zamanların sonlarına doğru Cumhuriyet idareleri, yeniden baş gösterdi. İlk Amerikada tatbik edilen bu idare sistemi az bir aralıkla Avrupada Fransızlar tarafından kabul olundu.

Malûm olduğu üzere Fransa cumhuriyeti, Saltanat idarelerinin çok şiddetli hükümlerine maruz kalmıştı. Napolyon Bunapart ortaya çıkmamış olsaydı. Bu idare sisteminin Avrupada zuhurile; bat-

ması bir olacaktı! Cenerallıktan konsolluğa ondanda İmparatorluğa irtifa eden Napolyon Bunapart ile üçüncü Napolyonun İmparatorlukları, Avrupada Fransa cumhuriyetinin istikrarına birer destek oldu!..

Saltanat idareleri ile Cumhuriyet idareleri arasındaki farklara gelince:

Saltanat idarelerinde ekseriyetle hükümdar ve avenesinin hırs ve tamarlarını tatmin için yapılan harpların galibiyet ve mağlubiyetle neticelenmesi, hanedan saltanatının şeref ve hassiyetle ölçülür; buna göre ya ilanı şadımanı veyahutda isharı matemde bulunuluyor.

Bu kabil savaşlar, vatan müdafası için olsa bile bu uğurda canile başı ile çalışan vatan evladının şeref ve hassiyeti kale alınmaz! Çünkü onlar insan değil kendilerinde - kendilerinde mahiyetini bilmedikleri - bir imtiyaz gören sivrilmiş saltanat adamlarının "Mümtaz tabakanın,, sevk ve idare ettikleri insan şeklindeki hayvanlardan başka bir şey değildir!..

Saltanat idarelerinin tab'aları, efendilerinin kese ve hazinelerini doldurmak için harptan harbe koşarken yıpranır sakatlanır ve ölür arkada kalan aileleride yetimlik, yoksuzluk ve sefalet içerisinde çırpınırlar. Yine buna rağmen başta hükümdar olduğu hâlde efendileri, onları hor ve hakir görmekten çekinmezler!.. İşte bu sebeple dirki saltanatla idare olunanların kendilerini idare edenlere karşı hiç emniyeti yoktur. Ve onlardan daima müteneffirdirler.

Saltanatla idare olunan bir çok krallık ve imparatorlukların tarihi, bu hakikatı gösterdiği gibi Osmanlı imparatorluğunun son asırlarındaki ihtilâller ve kı-

yamlar, o tabir kabul etmez hakikatı, daha vasih bir surette tebarüz ettirmiştir. Cumhuriyet idarelerinde ise halkın kendini idare etmesi, saltanat veya hükümdar gibi her hangi bir aile veya bir reis bendesiz olmaksızın hür ve serbest bir durumda yaşaması, onda yurduna daha sıkı bir ilgi ve daha temiz bir duygu ile bağlanmak faziletini uyandırmıştır.

Cumhuriyetle idare olunan halk, kendi kendilerinin efendisi bulunmaları itibarıyla içtimai menfaatlerini temin için çalışırlar. Yurtlarının müdafaasından ve umumî menfaatlerinin ihlâl edilmesinden başka husumetlerde harbe yanaşmazlar; sulh ve müsalemet yolunda yaşamağı şiar edindiklerinden çoluk ve çocuklarla

birlikte refah ve saadet içerisinde yaşarlar..

Şu inkâr kabul etmez hakikatı de Ulu Önder Atatürkün bize armağan ettiği ve bugün On beşinci yıl dönümü idrak ettiğimiz büyük Türkiye Cumhuriyet idaresi gözlerimiz önünde canlandırmıştır.

On beş yıllık bu tıfli nevezadın, pek kısa bir müddet zarfında yarattığı terakki ve tekümmülün onda birini altı asır gibi pek uzun bir zamanda saltanat idaresinin vücuda getiremediği, göz önüne getirilirse feyiz ve fazilet saçan bu çocuğu, bağrımıza basarak saklamağı ve bunu bize? Ulu Önder Atatürke bu armağanından dolayı şükran minnetimizi sunmağı vazife biliriz.

İLHAN OYMAK

— Cumhuriyetin 15 inci yıl
dönümü münasebetile —

İnkilâplar içinde büyümüş ve onun evlâdı olduğumuz halde; şaşkınlığın karışığı bir zevkle etrafa bakmaktayız...

Sebebini kendi kendime kaç defa sordum. Dudaklarım, bunu tekrarlamak için ne kadar kımıldadı...

Gözlerime bir ışık düşerken; o neş'eli bağırlara ben de uyuyor, onlara sarılmak istiyor, aynı çarpıntıyı duyuyorum. Eğer, bir durgunluğun kolları arasında döner görünürsem; bu, her şeyin "Sus!," işareti verdiğini, sessizliğe mihlandığını gösterir. Hafif bir sallanış, bir titreyiş ve sağa sola oynayıp yok.. Seneler, uzun günlerle kabaran seneler; bu yükü, kılmıdamıyan sırtında nasıl tuttu? Ve bu ne biçim bir dostun el sıkışı ve nasıl bir miras bırakıştır?...

Tarih; bir akış, bir kaçışmıdır ki, bizden uzaklaşsın?.. Ve neden bu koşanlara birer ek yapılmamış, öyle bırakılmış?..

İşte, bir çok suallerin önünden uçuşu.. yanımdan, geliş güzel yükletilmiş bir araba geçiyor sandım. Bu göç ediş; hiç bir şey bırakmadı. Yalnız, tek tük serpintiler.. Vakit vakit filiz verdiler..

O yüklü gidiş; bir kavrayışın keskin görüşüyle kuşatılmış olaydı, elbette zekâların süzgecinden geçerek tortular bir yana bırakılır ve asıl, özle uğraşılırdı. Amma yapamadılar. "İç," dururken etrafa karşı alâka duymak ne tuhaftır.

Asırların kucakladığını; biz, on beş gün gibi geçen 15 senenin avucuna sığdırdık. Bunu benliğimize içirip, iyice kökleştirdikten sonra her yeşerişte bir diğ-

rini dikeyoruz. Ruhlarımızı ve toprağımızı böyle bir şu'urun eli ile zevkle işliyoruz.

Öteye beriye zikzaklar yapan gidişimiz; bir didinme ile çalışarak büyüğünküne uymuş ve artık kaynaşma durulmuştur. Gözlerini oğuşturan bir yolcuya ne kadar benziyorduk. Arkamıza bakıyor, yürüyüşümüz yavaş diyoruz. Onun için de her şeyin esasını kavrayakra ve neticesini bilerek ölçülü adımlarla ilerliyoruz.

Buna; kıvrılıp uzanan demiryolları, yükselen bacalar ve gittikçe çoğalan modern mekteplerimiz birer delildir.

Her yıkışın yanında bir yeni yapışın güzel görünüşü ve ona karşı beslenen bir sevgi, bir inanma var.

Attığımız her tohum; az bir zamanda yetişip çiçeleniveriyor. Yüzümüzdeki dertsiz gülüş hep bunun içindir.

Cumhuriyetimiz; 15 yaş gibi bir temizlikle saf ve güzel, genç ve gürbüzdür.. Onu, büyütmek, daha ileriye götürmek lâzım. Bütün bir dikkat ve titizlikle enerjimizi körükliyerek uğraşalım. Ve hepimiz; bulunduğumuz yerde; birer «Ankara» yaratalım.

Bazan, duyduğumuz sevinçli haberler; gözlerimize bir şebnem parlaklığı verir. Ve göksümüz çatlarcasına gerginleşir. Gururumuz, asla geçici değildir. Onda hepimize düşen bir hisse ve yapacağımız işi hatırlatan bir okşayış var..

Yetmez mi bize; sonsuz bakışların yeşil serinliğinde kendimizi bulmak ve kuvvet almak!..

Bu beş kelime, yıpranmış, çürümüş bir imparatorluğun 15 yıl önce çöktüğünü, onun yerine genç, dinç ve daima ileriye doğru bakan bir devletin kurulduğunu hatırlatır.

Tarihin dönmez sanılan seyrinin değiş-tirdiğimiz. " O « günün 15 inci yıl dönümünü genç ruhların bütün heyecanile kutlulanmaktayız. Eğer Türk milletinin kahraman Mehmetcikleri Sakarya nehrini ve Sakarya ovasını ala kaymamış olsalardı, bu gün bir 26-Ağustos zaferi olmayacaktı.

Eğer binlerce Mehmetcik, İnönünde, Dumlupınard, Afyonkarahisar sırtlarında 3, gün üç gece ç ve susuz düşmanın faik kuvvetlerine karşı çarpışmasaydı bugün bir 30-Ağustos millî zaferi olmayacaktı.

Eğer günlerce cephe gerisinde, bir sırtan öbür sırtta koşan, bu gün Samsunda, yarın Erzurumda, öbür gün Sivasta, daha öbür gün Sakaryada topaltında, kanlar içinde her tarafta şifreler yağdıran, günlerce uyku nedir bilmeyen bir insan Türkün dehasını, cesaretini, azmini, metanetini ve asaletini, kendi nefsinde toplamış bir insan olmasaydı, bugün bir 29 - Birinci teşrin olmayacaktı. Hayır!.. Yalnız bir 29 - Birinci teşrin değil, mustakil bir Türk devleti dahi haritada aranamayacaktı.

Acı günlerin memlekette hasıl ettiği acı hislerle yüzler asık, alınlar buruşuk, gözler yaşlı, göğüsler sıkışık, kalpler çarpıntılı idi. " Ümit sönen bir güneş, emniyet kaybolan bir eş gibi idi. „ İşte böyle bir anda Anadoluda başlayan savaş, daha galibiyetlerini döğüşenlere bile inan dırmadan memleketteki, bu havayı dağıttı. Yüzler güldü, alınlardaki buruşukluklar kudret ifade eden birer çizgi haline geldi. " Ümit bulutlar arasından bir sabah güneşi şetaretile doğuyordu. Varlığımıza emniyet ve iman rahumuza eş oldu. „ O an neş'eli idik, ümitli idik, canlı idik.

Bu kadar kısa zamanda hayatından ümit kesilen, şifası güç ve kabil değil sanılan, bir hastanın çaresi ancak; bir insanın bir millette, bir milletin bir insanda tecessüm etmesile kabil oldu.

Biz, bugünün talihli gençleri: Dün kazanılıp, bugün bize emanet edilen bir yurdun neticesi, ancak bizler ve bizden sonrakilerle belli olacaktır. Binaenaleyh bir çok büyük olan bir yükün altında bulunuyoruz. Bu yükün altından şerefle kalkmamız için 15 yıl önceki halleri yaratanların vaziyetlerini tetkik ederek hareket etmeliyiz. Zira bizim; « Onlar gibi bir muhtelit medeniyet kurmak hevesile koskaca bir asrıfeda etmemiz hiçbir zaman vuku bulmayacaktır. „

Büyük önder, bütün bu yaraları, bu kanayamadan ızdırabı dudaklarda takalus etmif yaraları senin çelikten ellerin sardı bizim bu bilgimizi bize sen verdin. Biz yaşamıyorduk, bize sen hayat verdin. Hayatımızı, ondanda üstün olan şerefimi sana borçluyuz. Biz yaşadıkça, torunlarımız yaşadıkça, ruhlarımız ölmedikçe sen yaşayacaksın. Seni benliğimizden hiçbir kuvvet ayıramaz. Senin kudretin, senin gözlerin, bütün gençliğin kalbindedir. Sen senin ruhun yaşadıkça cumuriyet ölmez, onu kuran sensin senkilâyemutsun... Oda ölmeyecek.

Gayemizin temini yolunda bizden kıymetli yardımlarını esirgememiş olanlara karşı yürekleriz daima şükran ve minnet duygularile doludur. „

15 Yıllık cumhuriyet tarihimizin her sahifasını millî medenî içtimâî inkilâplarıyla yücelten asil ırkımızın ünlü tarihini dünyaya tanıtan inkilâp kahramanı, büyük önder Atatürkün ve onun yolundan hiçbir zaman şaşmayan asil Türk milleti için ulutanrıdan bütün kalkimle sağlık ve saadet dilerim. G. KINIT

DURMAK DÜŞÜYOR..

İLHAM OYMAK

Bir arkadaş; ayrılırken elini uzattı.. Bu da gidiyor. Şu kalabalık; her günburada toplananlara hiç benzemiyor. Gezmek kimsenin aklında değil.

İstasyonun gölgesi, madeni uzvunun emdiği sıcaklığı; kıskanmadan harcıyor.. Beton taşlık; bu havayı çoğaltarak yüzümüze vuruyor.

Denkler: Bu kızgınlıkla gevşemiş, buruşmuş gibi. Dizkapakları halsiz sızlıyor, yapış yapış terler birikiyordu. Kafaları, birer akimülâtör. boşalmakta..

İstasyonun unutulmuş bir kenarında-yım Kendimi yoklayorum.. Birşey yok, yalnız, bilinmeyen dokunuşlarla, içimde kılmıtlar oluyor...

Treni bekleyenler seviniyor. Niçin gül müyorum? Heyecanları yüzlerine çıkıyor. Hani o titremel..

Tanıdıkları işlerine, birer birer mekteplerine yerleştiler. Bu uzanan başlar da öyle..

Hiçbir şeyi kurcalamadan, ona takılmadan rahat edilmiyor. Ne İmtihanın neticesi belli oldu. Nede tayinimden bir haber.. İkisi arasında dolaşık yürüyor, bucalayıp duruyorum. Bir iç çekişiyle bunları unutabilsem. Artık, hepsini gerilere atabilseydim. Fakat olmuyor. olmuyor..

İçimde öyle birşey dikenleşiyor ki, ya-

kınlar uzaklara kucak açıyor.. Gene seke seke yürüme, düşüp kalkma oyunu başlamakta...

Çeşit çeşit kumaşlar; yabancı bir, birleşme ile eriyen, solan ve sonra başka bir renge giren tecrübe kâğıdı gibi.. Yüzler; hiç görmediğim, tanımadığım, fakat çok evvel bıraktığım bir dost gibi görünmüyor.

Tren çok ağır, sanki itilerek geliyor. Lokamatifin yanlarına düşerken, kabarık dairelerle açılıp yayılan, kaybolan isim; bir tembelin soluyuşudur.

Bu bağırma, çağırma arasında; kimi iniyor, kimi biniyor sanılır.

Öyle bir durgunluk ki.. Küçük tane-ciklerin etimde soğuklaştığını, içime işlediğini hissediyorum. Şimdi, bir kaç gölge ile titriyen ve sesini, kendine duyuran bir telim. Söyleyin! Başka neyim? Başka neyim?..

Ah yarabbi! Bu kadın; neden, göz yaşlarını emmek istercesine ağlıyor?. Onları içebilsem ve arkasından da hıçkırabilseydim.. O vakit; yaşlı gözlerle güler, o yaşlarda hiç parıltımın güzelliğine dalar, sade ona kanardım..

Gözlerim kapaklarından usuluyor. Bir yerim daima eziliyor.

Bu koşuşla, her şeyim gidiyor. Bakıyorum. O kadın, hâlâ ağlıyor...

Halkevimizin beş yıllık çalışması

İlk sekiz aylık çalışma ve iş verimi

KURULUŞ: Cumhuriyet Halk Partisi Balıkesir vilâyet İdare Heyeti 11-12-1932 de Balıkesir Halkevinin açılacağı emrini alır almaz kuruma işine başlamak üzere kendiliğinden B Esat Adil Halkevi Reisliğine seçti.

BİNA: Türk ocağından Partimize geçen istasyon yakınındaki bina evimize verildi. Sahne tertibatı haiz beşyüz kişilik, ayrıca elli kişilik iki salon, altı büyücek, iki küçük sekiz oda bir büyük medhal ve

BALIKESİR HALKEVİ

Halkevlerinin açılışını alkışladı ve kutuladı.

Balıkesir Halkevi açılış gündüz İsmet Paşanın ve Necip Ali beyin radyo ile dinlenen konferansları İstiklâl ve Cumhuriyet marşları ve Halkevi reisi B. Esat Adilin, muallim Bayan Mükerrermin hitabeleri, genç arkadaşların şiirlerile:

GECE ; Yine marşlar; şiirler; monoloğ ve temsil hetiyetimizin sahneye koyduğu « İkiz'er » piyesi ile bezendi.

Kaynağın muhtelif sayıları

geniş bir bahçesi olan bu bina derhal Halkevine uyar bir hale getirildi. Her türlü çalışma konforu temin olundu.

TEŞKİLÂTLANMA : Evimizin açılmasından daha bir ay evvel âza yekûnu beş yüzü bulmuştu. On gün içinde 8 şube kuruldu ve komiteleri seçildi. Müze ve sergi şubesi de evimiz açıldıktan bir buçuk ay sonra kuruldu.

24 ŞUBAT 1933 te

Balıkesir geceli gündüzlü bir şenlik, i evin içinde hariçte on binlerce, bina çinde 1000 den fazla vatandaşla

Yine o gün şehrin dört ayrı köşesinde dört tane Halkevi

OKUMA ODASI açıldı.
9 ŞUBE NASIL ÇALIŞTI VE NELER YAPTI?

Dil, Edebiyat, Tarih Şubesi:

NEŞRİYAT işi bu şube namına, Halkevi reisinin elile toplu bir halde yürülmektedir.

Aylık bir kültür mecmuası çıkarılmakta,

Günlük Türkdili,

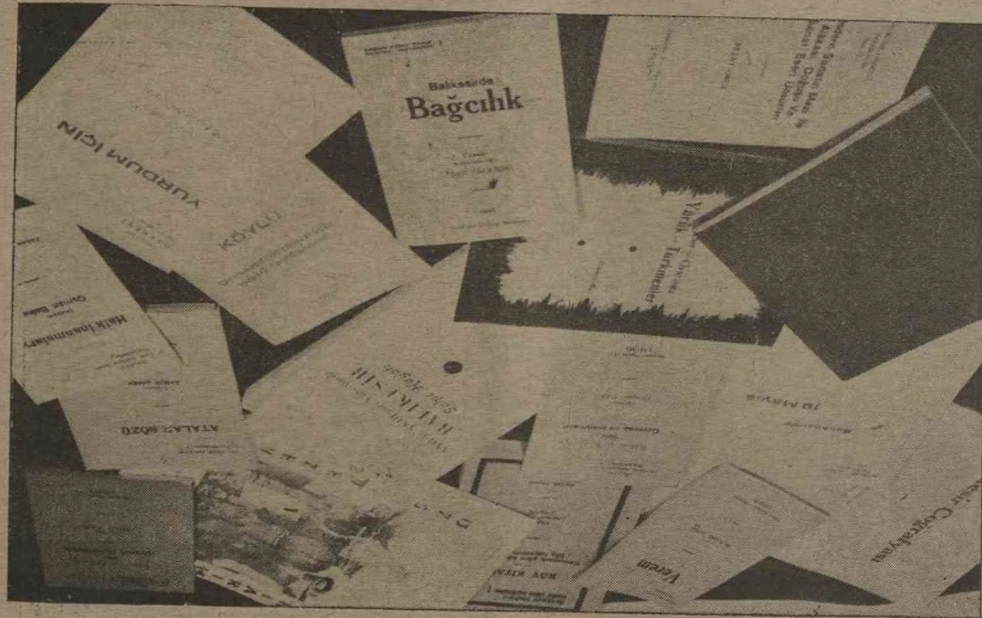
Haftalık Balıkesir gazetelerinde çalışılmaktadır.

Her ay bin nüsha basan bunun 870 ni sarfeden vilâyetin her türlü fikir, kültür ihtiyaçlarına cevap veren KAYNAK dokuz aydanberi şaşmıyan bir itina ve olgunlukla okurlarını ışıklandırmaktadır.

Dil Kolu:

ANKET İŞİ: Büyük savaşta gücümüzün yettiğinden fazla iş gördük.

Her gün ajansın verdiği anketleri 600 nüsha bastırarak halka dağıttık. Bulunan

Halkevi yayınları

ve bulduğumuzu karşılıkları eleedik.

1610 Vatandaş dağıttığımız anketlere karşılık yolladı.

Anket heyetimiz 26 toplantı yaparak 1190 kelimeye karşılık olmak üzere Türk Dili Tetkik Cemiyetine 2835 öz Türkçe kelime yolladı.

DERLEME İŞİ,

Türk Dili Tetkik Cemiyetinin vilâyet merkez heyeti vazifesini görmek ve vilâyet derleme heyetile birlikte çalışmakta olan bu kol, vilâyetin her yerinde bulduğu muhabir âzalarla söz ve halk bilgisi

derlemesi yapmakta ilmi usullerle kelime derlemektedir. Bu kulon çalışması T.D.T. cemiyetince takdir edildi.

HALK Bu yolda araştırıp devşirdiğimiz vilâyet halkıyatı şimdiye kadar büyük bir yekûn tuttu. Bunları ikinciteşrinden itibaren broşürler halinde bastıracağız. İlk sıraya girenler arasında: Balıkesir vilâyetinde çetmiler; Orta Asya ve Anadolu batınileri; bilmeler, darbi meseller; manî ve türküler; Vilâyetin mahallî âdetleri gibi etüdler vardır.

EDEBİYAT KOLU:

Bu yolda istidadı olan gençler yetiştirilmekte, yazıları Kaynak mecmuasında ve bize yardımcı olan gazetelerde neşredilmektedir.

Türk dilî gazetesinde haftada iki defa gençlik ve sanat sayfası ile bu çalışmamız meyva vermektedir.

TARİH KOLU:

Tarih encümeni programına uygun bir şekilde teşkilâtlandırdığımız bu kol tarihde meşgul bütün arkadaşları vazifelendir-

di. Kaynak mecmuasında bir hayli neşriyat yapıldı

Vilâyete ait tarihi tetkikler yapılmakta, tarihi eserler aranmakta, fotoğrafları alınmaktadır.

Şimdilik başlıca üç büyük iş için çalışmaktayız:

VİLÂYETİN UMUMİ TARİHİ.

BALIKESİR MİLLÎ MÜCADELE TARİHİ.

VİLÂYETİN İÇTİMAÎ ve İKTİSADÎ KILAVUZU.

Konferanslı Geceler:

Konferansın mevzuuna göre ad alan

Halkevinin köy gezilerinde bulunduğu eserler

geceler tertip edilmekte, ayrıca müsamerelerden de konferans için istifade olunmaktadır. Meselâ bir konferanslı gecenin programı şu şekildedir: Koro, şiir, KONFRANS, halk türkülleri, saz şairi, monoloğ. Bu suretle eğlenceli mevzular arasında ciddi konferanslara alıştırılmaktadır.

MİLLÎ GÜNLERİN ve BAYRAMLARIN Programları Halkevince hazırlanıyor, ve ve nutuklar verdiriyoruz.

konferans ve nutuklar:

Sekiz ay içinde Halkevimizce verdirilen konferans ve nutukları:

Halkevleri hakkında: bay Esat Âdil tarafından Halkevleri ve Türk kadını: Muallim Bayan Mükerrrem Halkevi şubelerinin çalışması hakkında: bay, Esat Âdil Büyük Millet Meclisi ve millî hakimiyet: bey Esat Âdil Mondoros mütarekesinden Büyük Millet Meclisinin açılışına kadar olan tarihi safha: Lise tarih muallimi B. Kâmil Ergani hattı ve şimendifer siyasetimiz Avukat bay, Rifat Dilimizi nasıl onarmalıyız Operator bay, Necdet Güzeilik terbiyesi: Resam muallim B. Kemal Atletizm ve dünya atletleri [pröjeksiyanla] Türkiye atletizm anirenörü Her Abramis. Halk edebiyatı ve

millî edebiyat: bey. Esat Âdil Ahmet Haşim ve şiirleri: Lise muallimi bey, Gaffar Balıkesir işgaline ait hatıralar: Encümen âzası bey, Feyzi Meşrutiyetin ilanı ve Lozan zaferi: bey Esat Âdil Çanakkale-Balıkesir vilâyetleri iktisadiyatında yeni yolun rolü (Çanakkale Halkevi müsamesinde) bay Esat Âdil Çanakkale kara ve deniz harpleri (Bütün harp sahaları keşilirken) Alay 40 K. kaymakam B. Aziz 6 Eylül münasebetile: hitabe: bayan Vahdet Tefik hitabe bey Sıtkı Şükrü İstiklâl harbi, Müdafaai hukuk, Halk Fırkası: bay: Esat Âdil 6 Eylül ve büyük zafer: Ferik Ali Hikmet paşa

İşgal ve kurtuluş : bayan Muallim Mükrem Milli Mücadele : Vali bay İbrahim Etem Cumhuriyet bayramında üç gün otuz kadar hatip ve konferansçı muhtelif yerlerde Cumhuriyet ve İnkılâp hakkında söz söyleyeceklerdir. Halkevi binasında verilen bütün konferanslar daima muvaffakiyetli olmuş ve salon her zaman istiafindan fazla dolmuştur.

Güzel Sanatlar Şubesi:

KORO: Bu şubenin musiki kolu ilk sıraya geniş bir çalışma ile işe başlamıştı.

Halkevinin köy gezilerinde bulduğu eserler

Evimizin açılışında, birçok müsamereler ve toplantılara otuz kişilik bir koro heyeti iştirak ediyordu. Bu koro heyetinin sekizi hanım arkadaştı. Son aylarda merkezde bir musiki muallimi bulunması ve muallimimizin tatil için ayrılışı koronun çalışmasını durdurdu.

Musiki kolu şimdi tekrar faaliyete geçmiş bulunuyor. Gayretli ve kıymetli arkadaşımız Halit bey bu kolun çalışması başıdır. Balıkesirin topluluk hayatında sahne işinde olduğu gibi toplu musiki yolunda da inkılâp yaptık.

Aylarca kadın erkek en az elli arkadaş toplu tağanni yaptı.

Her müsamerede millî marşlar yüzlerce halkla beraber söylendi. Şimdi de bir kaç bin kişiye cümhuriyet onuncu yıl marşını, İstiklâl marşını, öğretmekteyiz. Avrupa içtimai hayatındaki yüksek musiki tezahürleri artık bizle de başlamış demektir.

HALK TÜRKÜLERİ: Her müsamerede, konferanslı gecelerde sazla beraber halk türkülerini dinletiyoruz. Saz şairleri arayıp buluyor, her fırsatta halk musikimizi

hatırlıyoruz. Bir taraftan garp musikisini yaymaya çalışırken kültürleşmek yolunda da kendi kaynağımıza enmek inandırıcı bir hareket oluyor. Her defasında halk türkülleri coşkunun alkışla karşılanıyor.

MİLLÎ ÂDETLER VE OYUNLAR:

Hemen her toplantıda Balıkesirin zeybek oyunları ve «bengi» si oynatılarak millî oyunlarımızın ihmalinin önüne geçiyoruz. Benginin unutulmaması yolunda teşviklerde bulunuyoruz.

Bir müsamereler dolayısıyla yirmi beş genç hanım tarafından «Kına gecesi» tablosu

yapılarak bütün ananavi hususiyetleri içinde folklorumuz canlandırıldı.

RESİM VE TEZYİNİ KADIN İŞLERİ:

Bir tezyini kadın işleri kursu açtık. Kırka yakın devamlı kadın talebe ile bu kurs Halkevimizin daimi çalışma kollarından birini kurmuş oldu. Talebelerin yaptığı işler bu sene daha geniş bir çalışma ile artacaktır.

BANDO: Bu mühim işe bütçe darlığı dolayısıyla benüz başladık. Fakat bu yeni yıla büyük arzuyu başarmak azmle girmiş bulunuyoruz. Balıkesire bir Halkevi

tile halkın sahneye karşı saygılandırılmış oldu

Halkın bu saygısını ve Halkevi müsamerelerinde gösterdiği yüksek ve asil ciddiyeti kökleştirmek için gücümüzün yettiğinden fazla uğraştık. Fakat ne gariptir ki halkımızın derin bir hörmet içinde sınıklı bağlandığı Halkevi sahnesi inkılâp hareketlerini ve derinliğini maalesef kavrayamamış bazı yarı münevvere telkin yapamadı.

Halkımız herşeyde olduğu gibi bunda da hareketimize uydu, ona inandı. Çünkü

Halkevinin köy gezilerinde bulduğu eserler

şehir bandosunun ne canlı bir hayat katabacağını düşündükçe bu yolda isteğimizin artacağına şüphe yoktur.

Güzel sanatlar şubesi müze ve sergi şubesiyle el birliği yaparak ileride bahsedeceğimiz resim sergisini açtırmıştır.

Temsil şubesi:

Bu şube Balıkesirin içtimai yaşayışında ve telâkkilerinde derin ve hakikî bir değişme yaparak işe başladı. Sahneye içtimai mevki sahiplerinin çıkması akla gelmezdi. Balıkesirde ilk defa aile kadını, muallim, yüksek mevki sahibi arkadaşlar Halkevi sahnesinde vazifelendirilmek sure-

o evimizde inandırıcı bir samimiyet bulmuştu.

HALKEVİ SAHNESİNİN İÇTİMAİ VAZİFE GÖRDÜĞÜNÜ, ORANIN BİR AHLÂK VE FAZİLET KÖŞESİ OLDUĞUNU KOLAYCA ANLADI.

Temsil şubesi; yirmi bir kişilik bir kadro ile B. Aka Gündüzün İKİZLER piyesini iki defa temsil etti. Çanakale Halkevinde B. Feyzinin «Sönen Ümit» piyesini sahneye koydu. Bütün bu temsiller hakikî bir muvaffakiyet oldu.

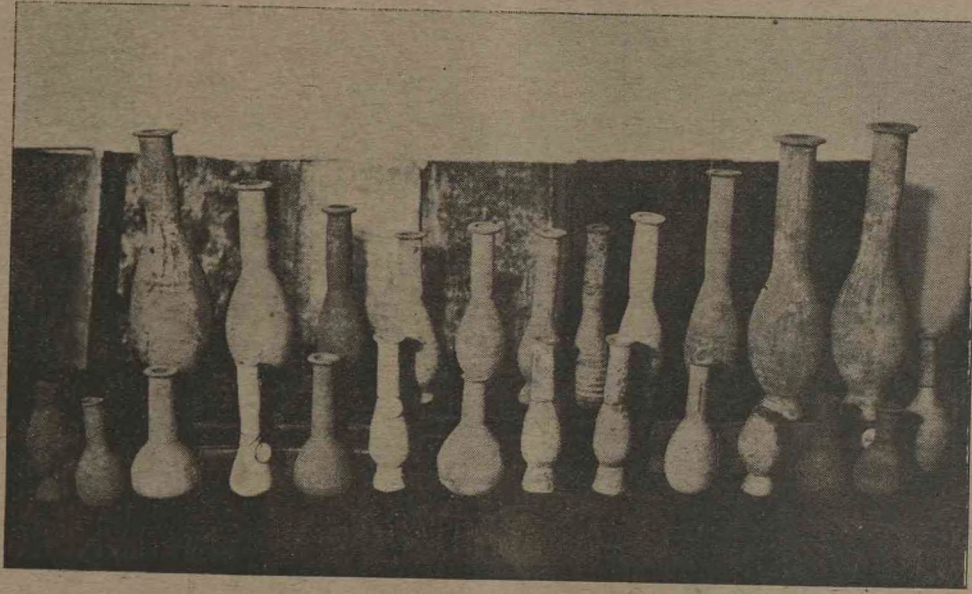
Cumhuriyet bayramında üç gece Halkevinde halka temsiller verilecek, temsil

şubemiz yeni yıla derin bir çalışma aşkile girecektir.

Spor şubesi:

Şubenin savaşı MİLLÎ SPORU KURMAK MEMLEKET GENÇLİĞİNE VE HALKINA CİDDÎ BİR SPOR TERBİYESİ VERMEK YOLUNDADIR.

Bunun için, Konferans, neşriyat gibi vasıtalar kullandık. Spor mintakası ve kulüpleriyle elbirliği ettik. Mintaka ve kulüplerin istek ve ihtiyaçlarını yolile halle çalıştık.

Halkevinin köy gezilerinde bulduğu eserler

ATLI SPOR:

Kolordumuzun verdiği, yirmi at ile bir muallim zabıt idaresinde, kırka yakın kadın ve erkek sporcu arkadaş aylarca bu sporu yaptı. Bir tatil devresi geçiren bu spor önümüzde ki aylarda tekrar başlayacaktır.

MİLLÎ HALK VE KÖY SPORLARI:

Muhtelif şubelerimizin tertip ettiği gezintiler ve köy bayramlarında cirit, cop, güreş gibi mahallî sporları tatbik etmekteyiz.

HALKEVİ FUTBOL ŞEHİRTAKIMI:

Kulüp mensupları arasında gayeli sev-

gi ve kaynaşmayı arttırmak için Balıkesir'in her kulübünden alınan oyuncularla kurulan Şehirtakımı bir defa Çanakkale Halkevi Şehirtakımı ile Çanakkale sahasında karşılaştı. Takımımız bire karşı beş ile galip geldi.

Spor şubemiz; canlı bir spor hareketi yaratmak arzusu ile İzmir'e kadar gelmiş olan Yunanistanın Patras şampiyonu Olimpiyakos takımını Balıkesire getirdi. Şehirtakımımız Olimpiyakosu ikiye karşı dört gol ile mağlûp etti. Bu münasebetle altı binden fazla bir vatandaş hareketi yarat-

mış olduk.

Evimizin bu şubesi memleket sporunda uyandırıcı ve doğrultucu rolünü tamamlamak için, kamp hayatını, izciliği, avcılığı, biniciliği de tamime çalışmaktadır.

İçtimaî Yardım Şubesi:

İçtimaî yardım sahası çalışmasında iş bölümünü esas tutmaktayız, Kızılay Esirgeme kurumu müstakil birer çalışma kolu bilerek onların halkı daha çok faydalandırabilmelerini temin yolları arayoruz.

Mevcut hayır cemiyetlerini ve teşekküllerini korumak, lâzım olanlarını yeni-

den kurmak; halkımızın şefkat hislerini kuvvetlendirip, içtimâî basiret ve yardım hareketlerini çoğaltmak esas vazifemizdir. BU ŞUBEMİZİN RE'ŞEN YAPTIĞI İŞLER:

1 — Memlekette mevcut işsizleri tesbit adip bunları saeat müesseselerine yerleştirmeye veya böyle müesseseler kurulmasını teşviş için uğraşyoruz.

2 — Mümkün oldukça imdatlarına koşmak için Balıkesir kasabasında hakiki yardıma muhtaç 448 nfuslu 260 aile tesbit ettik. Araştırmaya devam ediyoruz. Bu memleket fakirlerini korumak için ilk fırsatta

hususta hazırlanan raporumuz alâkadar makamlara gönderilmiştir.

6 — Hapishanede bir san'atevi açılıncıya kadar mahpusların yaptığı işlere dışarıda müşteri bulunmaktadır. Balıkesir yerli mallar sergisinde hapishane işleri teşhir ettirildi.

halk dershanelerive kurslar şubesi

Bu şubenin açılışı tedris yılının sonuna rastladığı için «Halk dershaneleri» açılmadı. Yalnız, az bilenlere ve bilmiyenlere olmak üzere Fransızca, İngilizce lisan

Halkevinin köy gezilerinde bulduğu eserler

bir «Balıkesir fakirlerini koruma» cemiyetini kuracağız. Bu fakirler listesini Belediye ve memleket hastanesinde verdik.

3 — Şubenin doktor azası tarafından şimdiye kadar 2338 ilk mektep talebesi sıhhi muayeneden geçirilmiştir.

4 — Balıkesir civarından gelip memleket hastanesinde yer bulamayan hastaların Balıkesir dispanserinde muvakkaten yatırılmaları temin edilmiştir.

5 — Balıkesir hapishanesi gezilmiş, mahpusların sıhhi vaziyeti tetkik o'unarak bu yolda alınması icabeden tedbirler için müracaat ve neşriyatta bulunulmuş, bu

kursları faaliyete sevk edildi.

Fransızca bilhassa İngilizce kursunun verimi yüksektir. İlk hamlede kurslara ikiyüzden fazla talebe kaydoldu, fakat bugün sebat edenlerin dedi Fransızcada 38 İngilizcede 21 dir.

Şube teşrinisani içinde programının esas hatları üzerinde çalışmaya başlayacak hayat bilgisini yapma ve halkı okutup yazdırma yolunda çalışacaktır.

Kütüphane ve neşriyat şubesi:

KÜTÜPHANE KOLU: Evimizin ilk açılan bu şubesinin kütüphane kolu çalışma

itibarile yine en önde yürümektir.

HALKOKUMA ODALARI:

Halka inmek ve onu kendimize inandırarak yükseltmek için her şeyden evvel halkın ışıklandırılması lüzumunu duyarak şehrin muhtelif yerlerinde dört okuma odası açtık. Bu çok mütevazi köşelerde beş ay içinde dört binden fazla vatandaş kitap ve gazete okudu. Yeni sene bütçemizi ümidimiz gibi hazırlayamadığımız için bu dört okuma odasını birleştirmek maksadı ile muvakkaten kapadık.

EVİMİZİN KÜTÜPHANESİ:

Halkevinin en güzel salonunu kütüp-

Halkevinin köy gezilerinde bulduğu eserler

hane tahsis ettik. Açık dolap ve serbest okuma usulü tatbiki tecrübe ettik. Kitaplar açık gazetelerle, numrulanmış, sınıflara ayrılmış ve matbu fihristlere o suretle geçirilmiş olduğu için; okumak isteyen, fihristte aradığı kitabın numarasını bulacak, o kitabı bulunduğu gözden bizzat alıp okuduktan sonra yine bizzat yerine koyarak imza defterini imzalıyacak okuyucuya serbesti, kolaylık ve itimat telkin eden bu usul evimizde yüksek bir okuma ahlakını kurmakta bize çok yardım etti.

KİTAP MEVCUDUMUZ VE TEBERRUAT:

Kütüphanemizi açarken elimizde mülga Türkocuşundan ve okuma odalarından kalma 456 adet kitap vardı. Evelâ onları ciltletüp okunur bir hale koyduk. Sekiz ay sonra bu gün kitap mevcudunu 1580'e çıkardık.

Demek oluyor ki SEKİZ AYDA 1124 KİTAP ÇOĞALTABİLMİŞİZ. Bu fark teberru, kâtibî umumiliğin gönderdikleri, satın alma ve mübadele suretile olmuştur.

Evimize yirmiden fazla kitap teberru eden vatandaşın adı ve sanı kütüphane salonundaki hususî mahalle küçük beyaz

tandaş bu salonda mecmua ve gazete okumuştur.

ŞUBELERİN KÜLTÜR KÜTÜPHANELERİ: Şubelerin çalışmasını ilmiyeştirmek için her şubeye bir kültür kütüphanesi yapmak istedik. Bunuda kütüphanemizi zenginleştirmekle temine çalışıyoruz.

NEŞRİY T KOLU: Bu hususta diğer alâkadar şubelerin çalışmasını Halkevi reisliğinin eli altında toplanarak mecmua, gazete, propaganda, konferans, müzahabe gibi vasitalardan fikirlerimizi ve pirenşiplerimizi yapmak yolunda istifada etmekteyiz.

tirakile 5 Mayıs'ta büyük bir köy bayramı yaptık. Üç binden fazla halkın coşkuncaca kaynaşmasını ifadelendiren bu bayram çok güzel oldu. Cirit, cop oyunları, pehlivan güreşleri, mızhtelif eğlenceler, koşullar tertip edildi. Şehir ve köy yaşayış birliği noktasından eyi neticeler aldık.

PAMUKÇU KÖYÜ HAYIRI:

Haziran ilk haftası eski bir adet mu-cibince pamukcu nahiyesinde geniş mık-yasta bir (köy hayırı) yaptırıldı. Köylüler ve şehirli köyün misafiri oldular. Evimiz bütün azasiyle bu hayra iştirak etti. Büyük meydanlıkta 26 kazan

halkevinin köy gezilerinde bulduğu eserler

Köycüler şubesi:

Köylüyü uyandırmak, onu medeni bir vatandaş haline getirmek, evimize ısındırarak kendimize inandırmak yolunda diğer halkevlerinin programlarından getirterek geniş bir çalışma programı yaptık. İtiraf edelim ki bu yolda henüz büyük işler yapmış değiliz.

KÖY BAYRAMI:

Şehre iki saat uzaklıkta OVA KÖYÜNE civar ondört köyün ve şehir halkının iş-

keşkek , 20 kazan üzüm hoşafı pişirildi. çimenler üstünde sofralar kurularak evvela kadınlar sonra erkekler yemek yedi. Bu binlerce insanın görülmemiş bir intizam içinde açık sofra kuruşu köylümüz için hayret verici içtimai bir yükselikle idi.

KÖYLÜYE KOLAYLIK BÜROSU:

Köylünün şehirle ve hükûmetle olan münasebetlerinde ve köy kanununun tatbikatında ona her hususta rehberlik etmek üzere bir «Köylüye kolaylık bürosu»

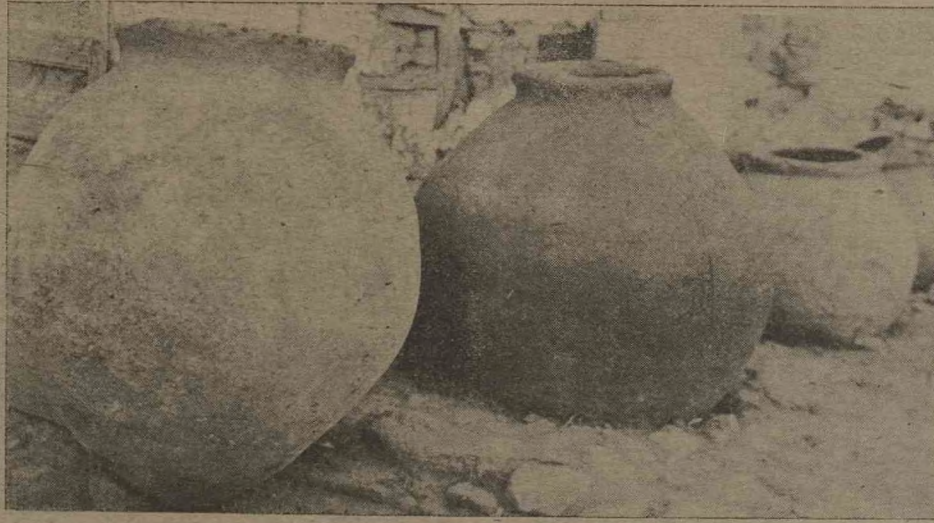
teşkilâtı yapmaktayız. Bu yüksek vazifemizi henüz tamamlıyamadık.

ŞEHİR DISPANSERİ:

Şehrin pazarına rastlayan salı gününün dispanserce köylülere tahsisi temin olunmuş ve bu köylülere bildirilmiştir.

Müze ve Sergiler Şubesi:

MUZELER KOLU: İlmî esaslar dahilinde hazırlanmış olan programını imkân dahilinde başarmaya çalışan bu şube her şubeden evvel halkın alâka ve uyanıklığını tarihî eserler üzerine çekmek ve onları korutmak için uğraşır.

halkevinin köy gezilerinde bulduğu eserler

Memleketimizde şimdiye kadar müzecilik fikri doğmamış olduğundan her şeyi yeni baştan kurmak, tetkik etmek vaziyetinde olan bu şubemiz tarihî eserler noktasından oldukça zengin olan vilâyetimizde bilgili ve teşkilâtlı bir hareket uyardır. Bir şehir müzesi kurmak en büyük arzumuzdur. Şimdilik bir hayli eser toplayıp evimizde muhafaza altına aldık. Koca afşar mintakasında, eski Manyas havalisinde, Bigadiç civarında tetkik ve araştırmalar yapıyoruz. Bazı ilmî rehberlerin noksanlığı yüzünden bu tetkiklerimizden henüz ciddi neticeler alamadık.

Gezintiler yapmak ve konferanslar ver-

mek suretile halkımızın bu yolda uyanıklığını temine çalışıyoruz. Çanakkale seyahatinde bilhassa Truva harabelerini kalabalık bir kabile halinde gezdik.

Müze kolu, tarih kolu ile sıkı bir çalışma birliği yapmaktadır.

Memleketin istihsal şubeleri ve madenlerle, tarihî eserlerine ait koleksiyonlarımızı tamamlamak üzereyiz. Tamamlanmış olan koleksiyonlarımızı evimizde halka teşhir etmekteyiz.

SERĞİ KOLU

Güzel sanatlar şubesinin de yardımı ile evimizde büyük salonunda 22 haziranda

bir resim sergisi açtık. Bu sergide 127 tablo teşhir edildi. Bu münasebetle ilk defa Balıkesirde kübjk ve fütürist eserler görüldü. Gece gündüz halka açık bulunduran bu sergi çok rağbet gördü. 12 bin halk gezdi. Bilhassa köylülerimiz çağırıldı.

CUMHURİYET ONUNCU YIL VE İSTİKLÂL MARŞLARI:

Her hafta iki gece evimizin büyük salonunda kadın erkek memleketin bütün halkı marş öğrenme derslerinde bulunmaktadır. Bu toplu halk tegannisi Balıkesirin içtimai yaşayışında derin bir inkılâp yapmaktadır.

EVİMİZİN TERTİP ETTİĞİ HAREKETLER

Millî Hakimiyet bayramı, Hürriyet bayramı, Altı eylül kurtuluş bayramı, Halkevi arkadaşlarımızın nikâh ve nişan merasimleri, Meclis reisimiz şerefine yapılan toplantılar, Çanakkale şehitliklerini ziyaret, Truva harabelerini ziyaret.

Bunlardan başka Halkevimizin gerek gazete, gerek afiş ve el ilânlarıyla yaşayışımız noktasından Halkevimizi daima ikaz ve irşada çalışmıştır.

12 nci C. Bayramı

Halkevimizin bu beş aylık yaz çalışmaları çok verimli olmuştur.

halkevinin köy gezilerinde bulduğu eserler

— Haziran ayı içinde İzmir Halkevi A şubesinin otuz kişilik orkestresi evimizi ziyaret etmişlerdir. İzmirli arkadaşlar evimizde iki büyük konser vermişlerdir.

Ulusal müziği yayma yolundaki bu hareketleri İzmirli Evcilerle evcilerimizi birbirine tanışmaya ve anlaşmalarına yol açmış ve bir birlerine candan bağlanmışlardır.

— Temmuz ayı içinde evimize iki bin beşyüz lira son model ve sesli bir sinema makinesi alınmıştır. Bu makine ile binler

ce halka ve köylüye kültür filimleri göstermekdeyiz.

— Yine bu ay içinde evimiz çalışmaları filme alınmış ve sinemanın açılış töreninde herkese gösterilmiştir.

30 Ağustos Zafer bayramı ile 6 Eylül Kurtuluş bayramı evinizde büyük bir önemle kutlanmış ve müsamereler verilmiştir.

— Eylül içinde evimiz gösteriş şubesi ile avcılarımız 54 kişilik bir grup halinde Edremide gitmiş ve Edremit halkevine konuk olmuştur. Edremitde özyurt temsil olunmuş ve pek çok beğini görmüştür. Evimizin bu Edremit göretinde Edremitli evciler evcilerimizi Edremit köylerine top-

lu olarak görülmüşler ve beraberce köycülük araştırmaları yapmışlardır.

Ötedenberi yakından birbirine bağlı olan bu komşu evcilerin böyle sık sık beraber çalışmaları ve birbirine göre gitmeleri daha geniş anlamda anlaşmalarına yaramıştır.

— Eylül içinde Bursa öğretmenlerden 105 kişilik bir grup evimizi ziyaret etmişlerdir. Onurlarına çay şöleni yapılmış ve bir temsil verilmiştir. Kendilerini şehrimizin görülecek yerleri gezdirilerek gös-

terilmiştir.

26 — Eylûl Dil bayramı Dil devrimi ne yaraşır bir öaemle kutlanmış söylevler verilmiş dizinler okunmuştur. Gecesi de bir temsil verilmiştir.

20 — Birinci Teşrinde yapılan genel nüfus sayımı için evimizde konferans verilmiştir. İlbay Salim Gündoğan sayım iş yarlarına sayım işlerini anlatmıştır.

Beş aylık yapılan işlerin özü

Beş ayda 15 temsil verilmiş 8600 yurtdaş gelmiştir. Beş ayda 14 Konferans verilmiş 6800 yurtdaş gelmiştir. Beş ayda 2 çaylı toplantı verilmiş 950 yurtdaş gelmiştir. Beş ayda 4 köylü geceşi yapılmış

halkevinin köy gezilerinde bulduğu eserler

2000 köylü gelmiştir. Beş ayda 4 Konser verilmiş 1950 yurtdaş gelmiştir. Beş ayda 3 Diğer toplantılar ya. 650 yurtdaş gelmiştir. Beş ayda 1 Sergisi açılmış 10595 yurtdaş yurtdaş gelmiştir. Beş ayda 25 Film gösterilmiş 16750 yurtdaş gelmiştir. Beş ayda Kitaplarımızı okumak için 10410 yurtdaş gelmiştir.

Üç ayda yatı evimize 153 hasta yurtdaş gelmiştir.

Spor Şubesi:

Bu komite evimizin arkasında güzel

bir tenis kurdu yaptırmıştır. Kort 118 935 de törenle açılmış ve ilk tenisi bir bayan ve bir bay birlikte yapmışlardır. Bu tören filime alınmıştır.

Ağustos ayında denizli Halkevi bisikletçileri evimizi ziyaret etmişler kendileri şar dışından karşılanmışlar ve evimize konuk edilmişlerdir. Konuklarımızla ev bisikletçileri arasında yarışlar yapılmış, şarımız gezdirilmiştir.

Yine bu ay içinde Burdur Halkevi bisikletçileri evimizi ziyaret etmişler kendileri şar dışında karşılanarak evimize konuk edilmişlerdir. Yarışlar yapılmış ve beraberce gezintiler yapılmıştır.

Şarımızdaki döft spor kulübünün birinci ve ikinci takımları arasında ayrı ayrı olmak üzere bir (halkevi kupası) maçı sıraya konmuştur.

Dil işleri:

Dil işleri haziran içinde klaguz ve şefahi çalışmalarına devam edilmiştir.

Dil bayramı büyük törenle kutlanmış ve komite üyesi bay İlhan bir söylev vermiş ve gecesi temsil verilmiştir.

Halk bilgisi işleri:

Köy görenekleri derlenmiştir. Bunlar

kaynakta yayılmaktadır. Ata sözlerinin derlenmesine devam olunuyor.

Bilmecelerin derlenmesine devam olunuyor.

Masalların derlenmesine devam olunuyor.

Manjiler derlenmiştir.

Balıkesir yatırlarına ilişik derlemeler bitirilmiş ve kaynakta basılmaaktadır.

Balıkesirde Halk görenekleri ve inanmalar kitabından başka Balıkesir köylerinde halk görenekleri ve inanmalar adlı bir kitap ile Balıkesir yatırları üzerine halk inanmaları basılmaktadır.

mezarlığının altı eski eserlerle dolu olduğu yapılan kazılardan anlaşılmıştır.

Hisar Ilcası; İnkaya, müze şubesi ile işbirliği edilerek Kiraz köyü. Pamukçu, eski Manyas, Gömeniç köylerinde tarihsel araştırmalar yapılmış ve bir takım değerli yazılarla taşlar evimize getirilmiştir.

Ayrıca ilimiz içindeki eski eserlerin resimleri aldırılmaktadır.

Selçuk eserlerine ilişik araştırmalar yapılmıştır.

Tarihsel eserlerin korunması yolunda uğraşmalar devam etmektedir. Elde edilen ve Halkevine getirilebilen eserler evde

halkevi gösterit kolu

Tarih işleri:

Balıkesir mezarlığındaki araştırmalar ilerlemiştir. Şimdiye kadar Balıkesirde araştırmalar yapan tarihçiler Balıkesirde 927 den eski mezar taşı bulmamışlardı bu gez tarih kolumuzun araştırmalarında 872 tarihli bir taş ve ayrıca değerli bir taş ve ayrıca değerli yazılar muzaipler elde edilmiştir. Bu eser evimizin müze şubesine verilmiştir.

Urayca park yapılmakta olan İlyaslar

müze şubesi tarafından korunmakta ve saklanmaktadır.

Zağnus paşanın tarihsel eserleri gezilmiş ve fotoğrafları aldırılmıştır. Şube üyesi Lise tarih öğretmeni bay Kâmil tarafından Balıkesir mahkemei şeriyesi sicilleri üzerinde yapılan iki senelik araştırmalar sona ermek üzeredir. Bunlara işinin ilk yazı bu sayımızdadır.

Yine bay Kâmil tarafından Balıkesir aşiretleri hakkında da araştırmalara devam olunmakta Balıkesirde ki yatırlar

hakkındaki tarihsel araştırmalarda sona ermiştir.

Balya, Pazarköyde yatmakta olan Ebşir paşa hakkında araştırmalar yapılmış ve evinin mezarının fotoğrafları alınmıştır. Şubemiz namına memleket gençleri grup halinde köylerde halk bilgisi toplamak için geziler yapmışlardır. Bilhassa birgrup şubemiz adına Çanakkaledeki büyük savaş şehitlerinin mezarlarını bir ziyaret etmişler ve mezarlarına çelenk koymuşlardır.

Konferanslar;

Muhtelif mevzularda 14 konferans verilmiş bu konferansları 6800 vatandaş din-

ya Gökalp günü yapılmıştır. Hayatı anlatılmış şiirleri okunmuştur.

Dergi İşleri;

Evimiz adına Kaynak dergisini komitemiz çıkarmaktadır. Günden güne gelişen bu dergide bölgemizin folkloruna, tarihe ilişik araştırma ve derlemeler ve tarihsel anıtlarının resimleri yayılmaktadır. Gençlere bu dergide yer verilmiştir. Köylünün asıqlanacağı yazılar, gençliğin ve halkın düzenini yükseltecek yazılar da dergide önemli bir yer kaplamaktadır. Kaynak koleksiyonları şimdiden Balıkesir diline, tarihine ve folkloruna ilişik bir kaynak ol-

halkevi gösterit kolu

lemiştir. Konferanslar, sinema arasında müsamerelerde temsiller verilmektedir.

Edebiyat Şubesi;

Balıkesir ve bölgesindeki gençlerin yazı yazmalarını teşvik ve isteklilerini yetiştirmek için Kaynakta ayrıca sayfalar ayırtmıştır. Gençlerden gelen bu yazıları uzman arkadaşlar eleddikten sonra Kaynakta yayılmaktadır. Ayrıca edebî büyüklerimizin günleri kutlanmaktadır. 24-10-938 de Zi-

muştur.

Haziran sayısı Balıkesir kültürü için birinci teşrin sayısı da Cumhuriyet ve dil devrimi için özel olarak çıkarılmıştır.

Ar Şubesi;

Evimiz bandosu günden güne gelişmektedir. Evimiz radyosu ulusal müziği bütün yaz ev bahçesinde halka dinlettirmiştir.

Eve alınan sinema makinesi tertibatından istifade olunarak plâkla ulusal muzik

parçaları evcilerimize dinletilmektedir. Musiki öğretmeni bay Halit bandodaki gençlerimize nazari ve ameli dersler vermektedir. Bandonun daha iyi yetişmesini üzerine almıştır, musiki öğretmenlerinden ve musikiye sever evciler birleşecek bir orkestra yapmışlar ve kışlık konserler için her çarşamba günleri evde çalışmaktadırlar.

Beş ayda dört muzik gecesi ve konser yapılmıştır. Evimizin muzik kurulu hemen bütün ev toplantılarında yer almaktadır. Şubenin resim kolu tarafından evimizde haziran ayında bir resim sergisi açılmıştır.

tada 3 gün 47 kişi,

5 — Orta okul birinci sınıf talebesi için Riyaziye kurs haftada 2 gün 57 kişi,

6 — Orta Okul ikinci sınıf talebesi için Riyaziye kurs haftada 2 gün 38 kişi,

7 — Orta okul üçüncü sınıf talebesi için Riyaziye kurs haftada 2 gün 35 kişi,

8 — Lise her üç sınıf için Riyaziye kurs her akşam 41 kişi,

İngilizce ve Almanca kursunu bay İrfan idare etmiştir.

Fransızca ve Almanca kursunu bay Rafet idare etmiştir.

Riyaziye kurslarını Can, Hasan Ali idare

halkevi gösterit kolu

Halk dershaneleri ve kurslar şubesi;

Bu yaz evimiz bir kaç yüz talebeli bir mektep halini almıştır.

1 — Az bilenlere İngilizce kurs haftada iki gün 75 kişi,

2 — Hiç bilmiyenlere İngilizce kurs haftada iki gün 61 kişi,

3 — Hiç bilmiyenlere Almanca kurs haftada iki gün 125 kişi,

4 — Az bilenlere Fransızca kurs haf-

re etmişlerdir.

Gösterit Şubesi;

Bu şubenin yaz çalışması kış çalışmasından kat kat üstündür. Beş ay içinde 15 temsil verilmiştir. Halkevi temsillerine pek çok beğeni yer göstermektedir. Bu yüzden her temsil üç dört bazan beş defa tekrar edilmektedir. Özyurt, Himmetin oğlu, Hedef Aşar soyguncuları, Erge-nekod, en çok alkışlanan ve tekarlanan temsillerdir.

Gösterit şubemiz tarafından Edremit gezisinde Edremit Halkevinde Özyurt temsil edilmiş ve Edremitliler tarafından temsilcilerimizle bu başarıları sevinçle karşılanmış ve alkışlanmıştır.

Temsil günleri halkın üşüşmesinin önüne geçmek ve herkese duyurabilmek için türlü renkli karneler yaptırılmakta ve herkes karne için ayrı ayrı günlerde temsillerde tekrarlanmaktadır bu suretle halkın ince duyuları beslenmektedir.

Kitabsaray ve yayın şubesi;

Kütüphanemizde kitap sayısı hergün artmaktadır.

halkevi gösterit kolu

Bayan Sinter Vedat bay Feyzi, bay Cevat, bay Mustafa, bay Erhan 188 dane ve dergi hediye etmiştir.

Okurlarımız arasında da göze çarpan bir fazlalık vardır. Beş aylık okuyucuların listesi aşağıya konmuştur.

Artan kitaplar ve dergiler için ayrıca dolaplar yaptırılmıştır.

Bu komite tarafından hastahane de bir okuma odası açılmıştır. Radyomuz ve sinemamızla hergün halka talebeye köylüye yayın yapmaktadır.

Komite tarafından ilgilerin araştırılmasına kaynak olacak eserler satın alınmaktadır. Kültür kütüphanesi yapılmaktadır.

Müze şubesi;

Evimizde eski eserlerin sayısı günden güne artmaktadır. Pamukçudan, Kiraz köyünden ve İlyas mezarlığından muhtelif eserler ve yazıtlar eve getirilmiştir.

Bu komite tarih kolile birlik olarak bulunduğunu duyduğu yakın ve uzak köylerdeki eski eserleri incelemek için geziler yapmaktadır. Tarih kolile beraber Hisar ılcısı Kiraz köyü, Pamukcu, İnkaya

köylerinde incelemeler yapılmış ve bazı eserler yazıtlar ve getirilmiştir.

Ar şubesiyle birlikte haziran ayında bir resim sergisi açılmıştır.

Bu komite çok güzel bir işe başlamıştır. Memleket ürünlerini satmak için süreli sergisi hazırlanmaktadır.

Köycülük şubesi;

1 — Hafta tatillerinde ve sair günlerde içtimai yardım şubesinin tetkik ettiği doktorlarla muhtelif köyler gezilerek köylüle-

re iktisadi sözler söylenmiş ve ziraî öğütler yapılmış ve doktor tarafından hastalar muayene edilerek içinde tedavisi icabedenler memleket hastahanesine sevk edilmiş ve gebe kadınların Doğumevinde fennî bir şekilde doğumları temin edilmiş ve diğer hastalara bedava ilâçlar temin edilmiştir.

2 — Komitemizin tavas suretile Doğumevinde doğuran köylü kadınlarının çocuklarına da Balıkesir Kızılay merkezinden kundak verdirilerek elbasaları temin edilmiştir.

3 — Köylülerin sıhhatını korumak ve

halkevi gösterit kolu bir temsilde

esaslı surette her köyü tarayarak muayeneleri yapmak için sıhhiye müdüriyetinin muavenetile bir sıhhiye çantarı ihzarına tesbit edilmiş ve arazisi merzî ve havası bozuk olan köylerin adları tesbit edilerek bu köylerin muayenesine muntazam bir surette başlanarak sıhhatları korunacak ve bu meyanda köycüler şubesi komitesi üyesi tarafından köycülük ve köy kanunu hakkında konferanslar verilmesine başlanmıştır. Bilhassa iktisadi ve tiriboy hallerinin tanzimi için satacakları

ürünlerin katkısız ve hilesiz olması öğütlenmektedir.

4 — Her köyde askerlik mükellefiyeti hasebile sıhhiye seferliğinde çalışan kimseler tayin edilerek o köyün sıhhiye koruyucusu olarak tayini vilâyetten temiz edilmiş ve vilâyet makamınca da bu temenni nazarıdikkate alınarak her köye yine kendilerinde ve fakat az çok sıhhi malûmatı olan kimseler sıhhiye koruyucusu tayin edilmiştir.

Böylelikle köy sağlıklı kyunmaktadır.

5 — Cumhuriyet bayramı münasebetile köylüler şehre davet edilmiştir. Cumhuri-

yetin kudreti kendilerine anlatılup gösterilecek ve kendilerine muhtelif yerlerde ziyafet verilmek suretile iase ve ibate edilmek için tertibat alınmış ve tahsisat temin edilmiştir.

6 — Evimizin sinemasından köylülere de istifade ettirilmektedir. Bilhassa Ziraî ve iktisadi filimler köylülerin şehre pazara geldikleri günler olan pazartesi gününe saklanarak kendileri hanlardan ve çarşıdan toplanup eve davet edilerek bedava sinema gösterilmek suretile görgüle-

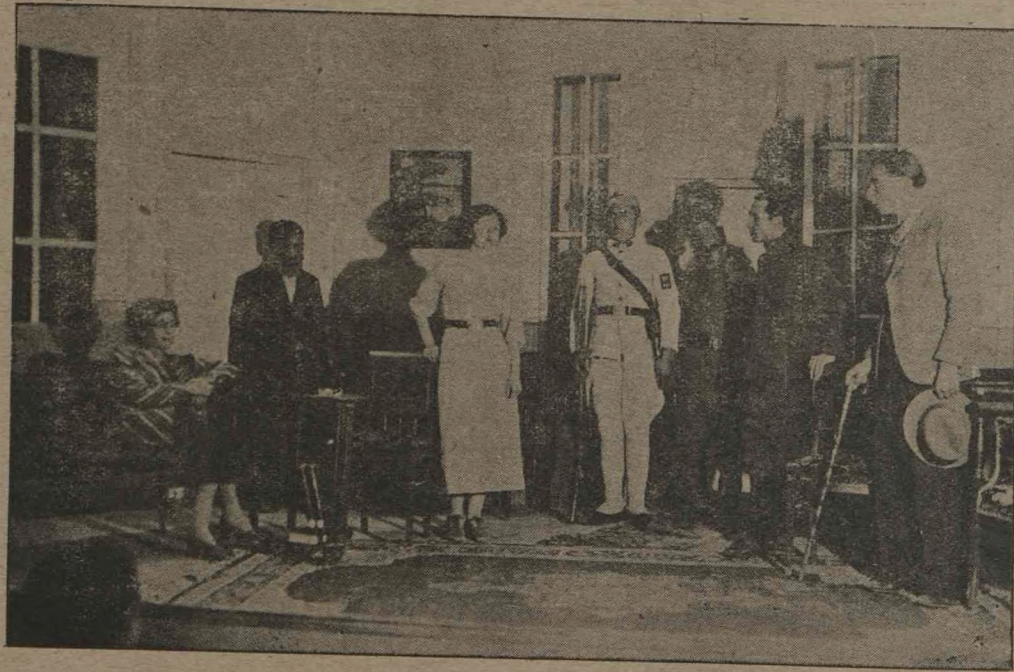
ri arttırılmakda ve bunu her hafta devam edilmektedir.

7 -- Pazartesi akşamları evimizde yapılan köylü toplantılarında sinemadan önce köylü konferansları yapılmaktadır. Kendilerini alâkadar eden temsillerde bay Feyzi tarafından 3 konferans verilmiştir.

Bu geceler köylüyü pek ilgilendirmek ve gelenlerin hesabı vakit vakit artmaktadır.

İçtimai yardım şubesi

Beş ayda bir kişiye yardımı dört kimsesiz talebeye kitap ve ders levazımı vermiştir.

halkevi gösterit kolu

Müracaat eden hastaların hastahaneys ve doğumevine yatırılmalarına tavassut etmiştir.

Korucu nahiyesinde 24 hasta muayene edilmiş ve pek muhtaç olanların on yedisinin ilâçları verilmiştir.

Komite tarafından sık sık hapisane gazılmaktadır. 24 fakir hapse Kızılay tarafından yardım edilmesinin temin etmiş ve bu fıkralara iç çamaşırı, battaniye, don, gömlek verilmiştir.

Şubenin açtığı dispanserde memleketimizin bütün mütehassıs doktorları hastaları parasız muayene ve tedavi etmektedir.

On üçüncü Cumhuriyet yılında Balıkesir Halkevinin çalışmaları.

Balıkesir Halkevinin 13 üncü Cumhuriyet yılındaki çalışmaları geçen yıldan daha dolğundur. Bu kültür yuvası her gün artan bir heyecanla üzerine düşen ödevi başarmaktadır.

Çanakkale ve Bırhaniye İdmanyurtları Evimizi ziyaret etmişler bu sporcu gençlerle evimiz sporcular arasında samimi müsabakalar yapılmıştır. Çanakkaleli ve Bırhaniyeli gençler evimizde birer müsamerememişler çok muvaffak olmuşlardır.

19 Mayıs Atatürkün Anadolu'ya ayak basdığı gün bütün heyecanla evimizde yaşatılmış Türk tarihinin dönüm noktası olan bu ve büyük gün çok büyük bir heyecanla kutlanmıştır. Tören başdan başa hareketle dolu olarak geçmiştir. O gün evimiz sporcuları bölge sporcularıyla birlikde müsabakalar yapmışlardır.

hissiyatına tercüman olmuşlardır. Bu tören evimiz tarafından filme alınmıştır.

Üçüncü Dil Kurultayı açılık günü ve Kurultayın devam ettiği günler Balıkesirde ve evimizde dil inkılabına yaraşır bir önemle geçirilmiş ve her gün dil inkılabına ait söylevler verilmiştir.

26 Eylül dil bayramında dil devriminin önemle denk olarak ve devrimin anlaşılması yolunda çok heyecanlı bir surette kutlanmıştır.

Bir yıllık evimiz çalışmalarını yazarken üçüncü dil kurultayında okunan Türk dili kurumunun iki yıllık çalışma raporunda

halkevi sporcularından pisiklet gurubu

19 Mayıs günü yapılan bu tören evimiz tarafından filmi alınmıştır.

Evimiz gösterit kolile beraber evcilerimizden mürekkep bir kafile Ayvalığa kadar bir gezi yapmıştır. Ayvalıkta gösterit kolumuz tarafından otello çok muvaffak bir surette temsil olunmuştur.

Boğazlarımızın tahkimi yolunda Montörde kazanılan büyük zaferde Balıkesirde çok büyük bir heyecanla yaşatılmış binlerce halk Cumhuriyet alanında toplanmış evimiz hatipleri heyecanlı söylevlerle halkın

evimiz ve kaynağımız hakkında geçen kıymetli sözleri buraya almaktan kendimizi alıkoyamadık.

Türk Dili Kurumunun genel sekreterinin okuduğu bu raporda şöyle deniliyor: «Halkevleri arasında en çok devrim yaratan bir kaçının adlarını şimdiden burada sevgi ve kıvançla anmayı bir borç bilirim. Balıkesir halkevi (Çepniler arasında ve Çepni âdetleri) (Balıkesir ve köylerinde özel görenekler), (Öz Türkçe soy adları)

diye üç broşür çıkarmış (Kaynak) mecmu-
asında dil üzerinde birçok neşriyat yapmış
543 köye öz Türkçe ad vermiş folklor
derlemesinde çok muvaffakiyet göstermiş-
tir. Denilmektedir. Bu sözler evimizin kül-
tür alanında büyük bir değişikliğe sebep
olacak bir adım daha atmıştır. Evimiz ça-
lışmalarını, temsillerini, konferanslarını ve
konserlerini her defasında ancak salonu-
muzun içinin aldığı kadar yurddaş dinle-
mekte ve görmekte idi. Bundan sonra bu-
na benzer çalışmalar evimiz salonundan

19 Mayıs spor bayramı

dışarıya taşacak ve yayılacaktır. Bunu bi-
ze temin edecek vasıta olan amplifikatör
tesisatın 850 liraya İstanbul'da bir mü-
esseseye yaptırılmaktadır. Cumhuriyet
bayramına bir kısmı yetişecek olan bu te-
sisatlar evimizde verilen konferanslar, kon-
serler ve temsil olunan eserler
şehrin dört bucağındaki yurddaşlar da ol-
dukları yerlerde dinliyeceklerdir. Evimiz-
de muzik yayını bu suretle şehrin dört
bucağında da dinlenmiş olacaktır. Bu işin
kültürel ilerlemesinde ne kadar faydalı

olacağını şimdiden söyleyebiliriz.

Dil, Tarih, Edebiyat Şubesi:

Evimiz şubelerinin çalışmaları

Konferans işleri; Bir yılda evimizde 32
konferans yapılmış ve (14010) yurddaş bu
konferansları dinlemiştir. Ayrıca altı söy-
lev ve hitabe verilmiş on bin yurddaş bu
söylevleri dinlemiştir.

Bu yıl verilen bu konferanslar çok bü-
yük bir ilgi uyandırmıştır. Geçen yıllarda
verilen konferansları dinletmek için mu-
zik ve sinema temsilden faydalanırdık.
Bu yıl bu gibi yardımlara hacet kalma-

minin önemini anlatan söylevler konferans-
lar verdik güneş dil teorisini aydınlatan
konularda konferanslar verdik. Dil işleri-
nin Türk Dili kurumunun gösterdiği yol-
lardaki çalışmamızı dil kurumu dil kurul-
tayının sıtayıyla andı yukardaki yazdığı-
mız bu sıtayeşkâr sözler dil işlerine ne
kadar çalıştığımızı göstermektedir. Çev-
remizdeki mahalle ve köy adlarından ya-
abancı kültürü hatırlatanlarını değiştirerek
herkesin soyadı alması yolunda yayınlar
yaptık. Terim derlemelerinde 2000 den
artık söz gönderdik, dile ait bir kitap
bastırdık. Çevremizin şive farklarının tes-

Kemal, Ziya Gökalp günleri yaptık. Çev-
remizdeki gençlerin edebiyata meraklı
olanlarına Kaynak dergimizde yer verdik.
Onların yazılarını düzelterek Kaynakta bas-
tık. Edebiyat yolunda ilerlemelerine yar-
dım ettik. Bazılarını himayemize aldık.

Balıkesir çevresindeki edebiyata me-
raklı gençlerin hayatlarını ve eserlerini
topladık.

Tarih işleri:

Çevrimizin tarihini ilgilendiren her iş-
le uğraştık. Tarih gezintileri yaptık. Ba-
lıkesir büyüklerinin hayatlarını kaynakta
sıra ile saymaktayız. Şeri mahkeme sicil-

Seyyar kütüphane

biti için gezintiler yaptık.

Folklor İşleri:

Balıkesir çevresinin hemen hemen folk-
lorunun derlemesini bitirmek üzereyiz. Ma-
nilerini, atalar sözlerini, masallarını, gö-
reneklerini, inanmalarını, oyunlarını derle-
dik folklara ait üç kitap bastırdık. Derle-
diğimiz bu folklor malzemelerini Kaynak
dergimizde yaymaktayız.

Edebiyat İşleri:

Ulusal ve büyük ediplerimizin hayatla-
rını anlatan konferanslar yaptık. Namık

lerini ve çevremizdeki aşiretleri bir arka-
daşımız tetkik etti. Bu tetkikleri kaynak-
ta basmaktayız.

Ulusal ve tarihsel günlerimizde konfe-
ranslar yaptık. İnönü, Sakarya, Çanakkale
zaferlerini vesair büyük tarihî günlerimizi
yaptığımız konferanslarla heyecanla ya-
şadık. Türk tarih kurumunun gösterdiği
yollarda yürüyerek çevremizdeki tarihsel
anıtları gezdik. Bunları ilgilendiren ya-
yınlarla bulunduk.

Şübemizce çıkarılmakta olan Kaynak

dergimiz Balıkesir ve çevresinin tarih, dil folklor bakımlarından bir tek baş vurulacak Kaynaktır. Balıkesirde yapılan ilmi ve kültürel araştırma sonuçları bu dergide yapılmaktadır. Her ilmi araştırma ve inceleme bu dergi vasıtasile o zamanların istilâcıları için öelerine serilmektedir.

Ayrıca çevremizin her bakımdan bilgisinin artması için çeşitli yazılar yazmaktayız.

Seyyar kütüphane

Çevremizdeki yazı yazmağa hevesli gençler için Kaynaktaki yer ayırdık. Onların bu yolda daha iyi yürümelerini kolaylaştırdık. Kaynak tam manasile Balıkesir gençliğinin kaynağı bir dergidir.

Ar Şubesi:

Keman Filüt Viyolonsel Piyano Mando-

linden mürekkep bir orkestira heyetim'iz vardır çalışmalarından ara sıra verdikleri kongrularla halkımızda istifade etmektedir. Bir yıl içinde 6 konser verilmiştir. Halkevimizin bütün toplantılarında evimiz muzik kol seçme parçalar çalmaktadır. 18 kişilik yetişmiş bir bandomuz vardır. Her akşam üzerleri bando konseri verilmektedir.

Cazımız çaylı toplantılarda ve balolarda çalmaktadır. Radyomuz ve sesli sinamamızla muntazaman ve her gün pilâk neşriyatı yapmaktadır.

Yeni yapılmakta olan amplifikatör tesisatımızla muzik neşriyatımızı şehrin dört bucagına yayacağız ve oralardaki halkımızda faydalandıracağız resim kolumuz resim dersleri açmıştır.

Gösterit Şubemiz:

Evimiz temsil kolu gençleri sahne hayatına temâmile intibak etmişlerdir. Her birleri rollerinde çok muvaffak olmaktadır. Temsillerimiz o kadar rağbet görmektedirki bir temsili müteakip üç dört gece temsil etmekle ancak her kesi tatmin ediyoruz evimiz sahnesi halk için çok faydalı ve canlı bir mektep haline gelmiştir. Çevremizin sosyal durumu üzerinde çok büyük değişiklikler yapmaktadır.

Bir yıl içinde 44 temsil verilmiş 26527 vatandaş gelmiştir.

Spor Şubesi:

Bu şube bö'ge sporları dışında kalan sporlarla uğraşmaktadır. Şehrimizde mevcut üç kulüp arasında teşvik müsabakaları yapmaktadır. Diğer Halkevleri takımları geldikçe Evimiz muhtelit takım ile maçlar tertip atmaktadır. Atletik sporlara da yer ayırarak Halkevi atletik yarışlarını tertip etmiştir. Kazananlara madalyalar münasip hediyeler verilmiştir. Bu suretle şehrimiz sporcularının atletik kabiliyetle-

rinin artmasına da yardım etmiştir.

Şehrimizdeki Orta okullar ile Lise ve Öğretmen okulunun futbol takımları arasında müsabakalar tertip edilerek bir kupa koymuştur. Yine şehrimizdeki birinci ve ikinci futbol takımları arasında bir kupa mırçı tertip etmiştir. Tenis kortumuz da Evimiz gençliği tenis oynamaktadır. Pinponumuz gençlerin istifadesine bırakılmıştır.

19 Mayıs spor bayramını büyük bir canlılıkla ve gençlik hareketile kutlamıştır.

Sabahtan akşama kadar her spor müsabakaları yapılmış kazanan gençlere öğü-

öğle yemekleri verilmektedir. 9 Orta okul talebesi yardım görmektedir.

Mahallelerde muhtaç kimselere de yardım edilmektedir.

Köycülük şubesiyle birlikte köylere gidilerek 648 ilkokul talebesile 665 köylü muayene edilmiştir.

Ceza evindeki muhtaç cezalıları 44 kilo sabun dağıtılmıştır. Pek muhtaç 12 talebeye kitap defter vesair ders malzemesile elbise ayakkabı temin edilmiştir.

Yayın ve Kitapsaray şubesi:

Kitaplarımızın sayısı 3669 zu geçmiştir. Bir yıl içinde kitapsarayımıza 1020

halkevinde kurslar

nün hatırası olmak üzere münasip hediyeler dağıtılmıştır. Çanakkale, Bırhaniye idmanyurdları Evimizi ziyaret etmişler, kendileriyle futbol ve atletik müsabakaları yapılmıştır.

Sosyal yardım şubesi:

Şehrimizdeki mütehassis doktorların hepsinin iştirakile parasız bir bakım evi açılmıştır. Günün belli saatlerinde müracaat eden hastalar parasız olarak bakılmaktadır. Muhtaç olanlarına parasız ilaç verilmektedir.

Şehrimizde bu kol talebeye de yardım edilmektedir. Kitap ve ders malzemesile

tane kitap armağan edilmiştir. Kitap ve gazete okuyanların sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Mevcut okuma odamız yetmediğinden büyütülmesine başlanmıştır. Okuyanların sayısı 37867 kitapsaray şubemiz okuma zevkinin artması için köy köy dolaşan bir seyyar kütüphane yapmıştır. Bu kütüphanede arıcılık bağcılık fennî çiftçilik sabzecilik gibi faydalı kitaplar vardır. Bu kitaplar köy öğretmenine teslim edilmekte ve bir ay bir köyde kalmaktadır. İhtiyar odalarında köy kahvelerinde yüksek sesle okuması temin edilmekte bu suretle köylü vatandaşlar aydınlatılmaktadır.

Yayın kolu adına aldığımız sesli sinemamız muntazaman çalışmaktadır. Kültürel filimleri pazartesi akşamları şehre gelen köylülere ve başka akşamlarda halka göstermekteyiz bir yıl içinde 98 defa film gösterilmiş 45,355 yurddaş bu filimleri görmüştür. Köylünün daha ziyade faydalanması için bir otomobil almış ve seyyar sinema makinemiz köylünün ayağına kadar götürülerek film gösterilecektir.

Bu şube dil şubesi ile iş birliği yaparak öz Türkçe ve soy adı proğdağandası yapmıştır. Evimizde kurumakda olan ampili fikatör tesisatı ile bu şube yakında ilgil-

Halkevinde kurslar

necek ve faydalı yayınlarda bulunacaktır. **Müze Şubesi:**

Bu şube tarih kol ile birlikte çalışarak evimizde büyükçe bir yekûn tutan eski eserleri toplamıştır zengin bir para koleksiyonumuz vardır. Kıymetli ve tarihsel taşlar, yazılar vesaire evimize getirilmiştir. Bu eşya ile şehir müzesinin temeli atılmış oluyor gittikçe zenginleşen müzemiz ziyaret eden şahısların takdirini kazanmıştır.

Sergi kolumuz çevremizdeki maden ve mahsul numuneleri toplamış evimizde teşhir etmektedir.

Evimiz çalışmalarını gösterir resimler

den bir album hazırlanmıştır.

Halk dersaneleri ve kurslar şubesi:

Bu şube halkın genel bilgisini arttıracak kurslar açmakla beraber ayrıca genç kızlarımız için (biçki, dikiş, nakış metot) kursları da açılmıştır.

Bu kurslardan 187 bayan mezun olmuştur. Birinci devrenin sonunda yeniden kurs açılması için yapılan müracaatların çok olduğu için ikinci devre (dikiş, biçki, nakış ve metot) kursları açılmış bundan da 200 den artık genç kız mezun olmuştur.

Sırf bayanlar için açılan 2 İngilizce bir

köylüyü aydınlatmağa uğraşmak eline aldığı bir kaç köyde başardığı şu işler pek büyüktür. Karaman köyünde 365 metre lağım yaptırılmış çamaşırhane işlah edilmiştir. 32 evin helâ akıntıları ayrıca bu lağıma bağlandırılmıştır.

Evlerin avluları temizlettirilmiş, kaldırımlar yaptırılmıştır.

Her köylü beş ağaç bakmak şart ile beş yüz ağaç diktirilmiş ve her hafta bu ağaçlar kontrol edilmektedir Köydeki yatı mektebinin yatakhane gayri sihihi görülmüş ve yeniden maarif vastası ile bir yatakhane temin edilmiştir.

Asar İlicasından bir görünüş

Köylüköyüne de gidilerek orada da lağım yaptırılmış ve ağaç diktirilmiştir. Beraber götürülen doktora köyün hastalarına bakmıştır. Ergeme köyüne de gidilerek köyün bakkal ve berber dükkânları gezilmiş ve sayada bulunmuş ertesi hafta da bunların tamamen yapıldığı görülmüştür.

Köyün kenarındaki bataklığın kurutulmasına teşebbüs edilmiş 4005 ağaç diktirilmiştir. Köşeler köyünde gidilerek köyün ortasındaki eski bataklık temizlettirilmiş ve 300 den artık ağaç diktirilmiştir.

Paşaköy mahmudiye Yakup köylerine muhtelif tarihlerde gidilerek yukarıdaki işlere benzer işleri yapılmıştır.

Evimiz sineması ve şehre gelen köylere pazartesi akşamları tahsis edilmiştir. köylünün genel bilgisinin artmasına yarar filmler gösterilmekte faydalı konuşmalar yapılmaktadır.

Bu suretle evimiz ulusal devrime bu yönden hizmet etmekle ulusal devrini devrimciliğin ön sıralarında başarmağa çalışmaktadır. Bu ateş gittikçe artan hızla parlamaktadır.

14 nci C. Yıldönümü

Balıkesir Halkevi seyyar sineması için bir kamyonet temin edilmiş ve köylere sinema gezintileri yapılmıştır. Köylüye de köyünde sinema gösterilmeğe başlanmıştır

Amerikadan getirtilen ampilifikatörle her gün belli saatlerde muzik, Konferans, havadis ve neşriyat yapılmaktadır. Şehrin ve parkın muhtelif yerlerindeki hoparlörlerle binlerce halk bu neşriyatı dinlemektedir. Evde Temsiller ve konserlerde ampilifikatörle yayılmaktadır.

Asar ilicasından diğer bir manzara

Balıkesir Halkevi günün her saatında dolup taştan bir yuva halini almıştır Ba-

İkkesir halkı, Balıkesir genci herkes bura da birbiriyle kaynaşmıştır. Bu yüzden ev-binası Balıkesir için pek dar gelemeğe başlamıştır. Evi genişletmek ve büyütmek artık bir zaruret halini almıştır.

DİL TARİH, EDEBİYAT Şubesi:

Bu şube bir yıl içinde (12) hitabe ve söylev ile (56) konferans tertip etmiş ve bu söylev ve konferansları bina içinde (49925) vatandaş dinlemiştir. Hoparlörler de dinleyen binlerce vatandaş bunların dışındadır.

Konferanslarda bilhassa halkın faydalanacağı konularda (Ziraat, sağlık, Eko-

19 - Mayıs bayramı söylevleri bir broşür halinde basılmıştır.

(Modern san'atın mazi ile alâkası, doğuşu ve san'at eseri) adlı konferansta basılmıştır.

DİL İŞLERİ:

Dil işleri üzerinde dil kurumunu verdiği direktiflere göre çalışılmaktadır. Yer Dağ, mevki, tepe, ve köy adları, derlemesine devam olunmaktadır. Dil bayramı kendisine yaraşır önemle kutlanmıştır.

FOLKLOR İŞLERİ:

Çevremizdeki folklor malzememiz hemen hemen tamamen derlenmek üzeredir

Danışment mağarasının dışından görünüşü

nomi ve sosyal) olduğu gibi yine halkın genel bilgisinin artmasına ve Kültürünün yükselmesine yarayacak konularda yer verilmiştir.

Ulusal günlere, Ulusal bayramlarda (Zafer bayramı, 19) Mayıs, Cumhuriyet bayramı, Kurtuluş bayramı ve Çocuk bayramı) hitabeler ve söylevler yapılmış ve hoparlörlerle şehrin her tarafına yayılmıştır.

bir kısmını broşürler halinde geçen yıllar ortaya koymuştuk bu yılda (2515) dane atalar söünü bir broşür halinde ortaya koyduk ayrıca (845) danede Kaynakta neşrettik (2000) danede elimizde vardır. Yüze yakın halk şarkısını notalarile beraber derledik. Halkın ağzından çıktığı gibi notalarıyle beraber bastırdık.

Bunlardan başka (156) dane Bulmaca (60) masal, (25) koşma, (15) inanma, (16) tekerlemeyi kaynakta neşrettik. Elimizde

sıra bekliyen (2000) koşma, (50) Nasrêtin hoca hikâyesi (1000) manî, (900) bilmece vardır.

TARİH İŞLERİ:

Tarih kurumu direktifleri içinde çalışılmaktadır. Tarihsel konferansları verilmektedir. (Köprülüler devri, Millî mücadelede Akbaş hâdisesi ve Hamdi bey, İnönü zaferleri, 19 mayıs ve tarihi önemi gibi) tarihsel büyüklerin (günleri Mimar Sinan, Kubilây günü yapılmıştır.

TARİH GEZİNTİLERİ:

Şuralara ayrı ayrı tarihsel araştırmalar için gidilmiştir.

Danışment mağarasının içinden görünüşü

Çağış, Biğadiç, Babaköy, Kepsüt, Beyköy, Mahmudiye, Konakpınar, Pamukçu, Kirazpınar, Ilıca, Inkaya, Manyas, Ergli, Örenli, Yeniköy, Erdek, Edincik, Hisarköy Alanköy, Gönen.

Buralarda bulduğumuz kıymetli ve yazılı eserler evimiz müzesine getirilmiştir.

Balıkesir tarihini ilgilendiren şu vesikalar bulunmuş ve incelenerek neşredil-

miştir. (Kayabey camii, Okçukara, Şamlı meşcitleri, Yıldırım camii, Paşa Sultan, Umurbey, Hasan Paşa, İshak Baba, Üçpınarlı oğlu türbeleri ve zaviyeleri, Balıkesir va kıfları, İlyas Paşa, İnebey, Balya, Kayalar köyü, Balıkesirde Abacılık, Karaoğlan, Karakeçili aşireti, Gömlekçiköyü,) Şeffi mahkeme sicillerinden çıkarılan vesikalar Kaynakta basılmaktadır.

Gönen, Balıkesir eski merzarları hakkında araştırmalar ve neşriyat yapılmıştır. Balıkesir'in (17 ve 18 inci asırlardaki içtimâî hayatına) ait bir kitap çıkardık, Balıkesir aşiretleri hakkında Kâmil

Sunun hazırladığı eser basılmaktadır. Balıkesir vilâyet coğrafyasını bastırdık ve dağıttık. Tarih kongresına bir delege gönderdik. Şubemizin bütün tarihsel çalışma sonuçlarını kaynakta basmaktayız.

EDEBİYAT İŞLERİ:

Bölgemizdeki edebiyata meraklı gençlerin yetişmesi için kaynakta genç yazılar adı altında bir bölüm ayırdık. Edebiyat öğretmenleri tarafından bu yazılar gözden

geçirildikten sonra basılmaktadır. Bu gençlerin yetişmesine yardım edilmektedir. Ayrıca edebiyat geceleri tertip olunmakta ve güzel şiir okuma yarışı yapılmaktadır. Bunlardan başka edebî büyüklerin yıldönümleri kutlanmaktadır. Abdulhak Hamit, Namık Kemal, Ziya Gökalp geceleri yapılmıştır.

KAYNAK DERGİSİ:

Evin bütün çalışmalarıyle ahenkli olarak çıkmaktadır. Evin kültürel bütün çalışmaları kaynağa neşredilmektedir. Kaynak Balıkesir bölgesinin ve çevresinin bir tek başvurulacak kaynağı halini almıştır.

Seyyar Sinema

MÜZE VE SERGİLER ŞUBESİ:

Evimizin tarihsel çalışmalarıyla beraber yürümektedir. Balıkesir müzesinin küçük bir nüvesi kurulmuştur. Tarihsel çalışmalardan elde edilen bütün eserler burada toplanmaktadır. Güzel bir para koleksiyonumuz vardır. Evimizde bir resim sergisi açılmıştır. Binlerce yurddaş sergiyi gezmiştir.

HALK DERSHANELERİ VE KURSLAR ŞUBESİ

1) — Baylara açılan Türkçe kursları:

az bilenlerle hiç bilmiyenlere açılan dershanelerin mevcudu (184)dür Bunların bir kısmı bir sene evvel hiç bilmeyüpte (A) dershanesine devam ederek (B) dershanesine geçenlerdir. Diğer kısmı ise (B) dershanesine devam ederek iyi netice alanlardır.

2) — Bayanlar içinde yine baylar gibi açılan derslere (71) bayan devam etmiştir. Bunlarında bir kısmı (A) ve diğer kısmında (B) sınıflarına devam etmişlerdir.

3) — Dil kurslar: Halkevimiz Fransızca, İngilizce, ve Almanca dershanelerini açmış Fransızca az bilenlerle hiç bilmiyenler kaydedilerek iki şubeye ayrılmış.

lardır. Bu sınıflara (52) talebe devam etmiştir. İngilizce ve Almanca dersleri yalnız hiç bilmiyenler için açılmıştır. İngilizceye kaydedilen talebe mevcudu (40), Almancanın mevcudu ise (23) cür.

4) — Kurslar Şubesi: Birde resim ve iş kursu açmıştır. Bu kursun mudavimleri yalnız öğretmen hay ve bayanlardan ibaret olup (24) öğretmen devam ederek faydalanmıştır.

5) — Yine şubemiz Halkevi namına Mithatpaşa okulunda memleketimizin genç

bayanlarına mahsus olmak üzere her sene olduğu gibi (Metot, biçki ve dikiş kursu açmıştır ve bu dersi verebilmek şeraitini haiz öğretmen bulunamadığı için yüzlerce müracaatlara rağmen ancak (42) talebe kayıt ve kabul edilebilmiştir. biçki ve dikiş, metot bilmiyen kızlarımız bu kursta kendilerine manto ve rop vesaire gibi giyeceklerini dikmeyi ve biçmeyi öğrenmişler ve sergiye çıkarmışlardır.

hisar ılcısı

6 — Yine her sene olduğu gibi bu yılda nakış kursu açılmıştır.

7) — Zehirli gazlar kursu: Bu kurs on devre olmak üzere açılmıştır. 924 mevcutla neticelenmiştir.

1) — İlimiz halkı arasından saz çalan gençler bir araya getirilerek [halk Türküleri grubu] namı altında bir grup meydana getirilerek toplatılan halk türküleri ile (4) konser verilmiştir.

2) — Amatörlere keman dersi vermek üzere bir kurs açıldı. Bu kursata (18) amatör talebeye keman dersi verildi.

AR İŞLERİ

3) — İstanbul (müstakil ressam ve

heykeltıraşlar) birliği ile konuşularak (8 - 5 - 937) de bir resim sergisi açıldı.

Ekserisi Avrupada tahsil gören (19) genç ressamın iştirakiyle tertip edilen bu sergiyi (14282) vatandaş ziyaret etti.

4) — Şubemiz muzik kolu bondo heyetin noksanları tamamlanmıştır.

5) — Mahalli halk tezyinatını halka tanıtmak için ilimiz eserlerini topluyarak bir sergi açmayı da ayrıca karar altına almıştır.

6) — Ampilifikatör tertibatının muhtelif semtlere koyduğu üç hoparlörüyle Halkın muzik zevkini artırmak için her gün belli saatlerde konser ve neşriyat yapmaktadır.

KİTAPSARAY VE YAYIN KOMİTASININ ÇALIŞMALARI:

Aylık kaynak mecmuası, haftalık Balıkesir günlük Türkdili gazetelerile, cümhuriyet rejimi ve cümhuriyet devrinin de gerli ve faydalı izeler ve bi'gilerini yurd-

Zağnos Paşa karısı Fatmat ürbesi

dağlara duyurmak, anlatmak ve okutmak yolunda çalışmaktadır.

Bu yıl evimize getirilen Ampilifikatör tertibatı ile şehrin üç yerine konan hoparlörlerle de her gün belli vakitlerde konfe-

rans konser ve pilâk yayınında yapıl-
makta ve halkın bu yünlerde aydınlatıl-
ması bilgilenmesi temin edilmektedir.

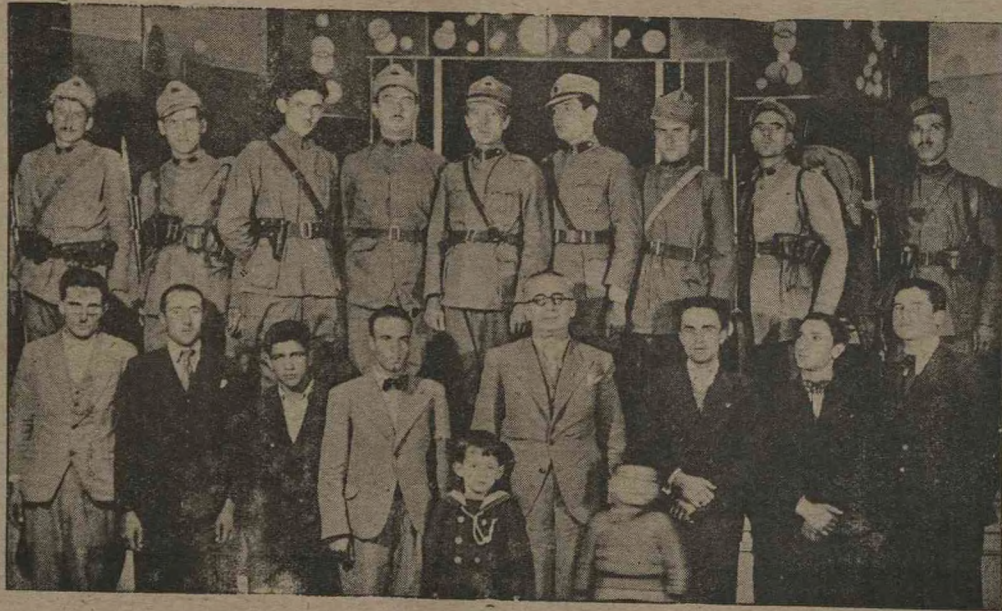
Pazara gelen köylümüzün hoparlörle
kendine ve kendi faidesine yapılan yayın
ve konferansları saatlarca ve derin ilgi-
lerle dinlemesi onun bu işlerden duydu-
ğu ve ururb ve sevincinin en açık bir
misali olarak söylenebilir.

Evimizde her hafta köylü gecesini yapı-
makta ve oğün de köylümüze ekim ve
biçime, sağlığa, sosyallığa, Cumhuriyet
evrimizin çalışmaları bayındırlık işleri ye-
ni sosyallığımızın eserlerini anlatan film-

altında halkımız hergün istifadelenmekte-
dir.

Cumhuriyet devrimizin açtığı yeni me-
deniyetimizi sosyallığımızı açıklıyan bütün
gazete ve mecmualara abune olunarak
okuyucularımıza kolaylık olmak ve oku-
ma zevklerini arttırmak için ayrıca gaze-
te ve mecmua salonu açılmıştır. Bir sene
zarfında evimiz kütüphanesinde sırf gaze-
te ve mecmua okuyanların adedi 67.800e
çıkmiştir.

Evimizin; okuma, gazete ve mecmua
salonları halkın gittikçe artan sevgi ve
alâkası yüzünden dar gelmektedir.

halkevi temsil kolu

ler gösterilmektedir.

Bu faydalı yayını köylünün ayağına
kadar götürmek onun çocuğuna, ihtiyasına
bu faydayı temin etmek için seyyar sine-
ma teşkilâtı yapılmış ve otomobil hazır-
latılmıştır. Kalan bazı eksiklerimiz ta-
mamlandıktan sonra sinema köylülerimize
kadar götürülüp köylümüze gösterilecektir.

OKUMA İŞLERİ:

Halkevimiz kütüphanesinde 4486 dane
izer olup bu miktar gün gün artmaktadır.
Okuma odamıza bir sene zarfında 57.000
okuyucu yurddış gelmiş bu feyizli sakafın

KÜTÜPHANE ve NEŞRİYAT KOLU:

Köylerimizin okumalarını temin ve
okuma zevklerini tatmin etmek için birde sey-
yar kütüphane yaptırılmıştır. Bu seyyar
kütüphanemiz köylülerimiz üzerinde yap-
tığı ethilerle pazara gelen köylülerimiz;
işlerini bitirdikten sonra ve geceleri oku-
ma odalarımıza kadar gelmeleri okuma zev-
kinin memleketimizdeki inkişafına en bü-
yük delil teşkil ettiği iftihara değer bir
durum olduğu gibi kültürün ve sosyal ba-
kımdan yaptığı eyi tesirlerde kolayca an-
laşılabilir.

TEMSİL KOLU

Balıkesirimizde, çalışması sade Balıke-
sirlilerce değil, hemen bütün Türkiyede
alâka ile takip ve taktir edilen bir teşekkül
var: Halkevimiz ve temsil kolu.. Balıkesir
Halkevinin diğer Halkevleri meyanında ön
safta yörüten bütün şube çalışmaları ara-
sında hiç şüphesizki gösteri kolunun en
başta düşünmek lâzımdır. Senelerdenberi
halkın gittikçe artan sevgi ve alâkası
göz önünde tutulursa «temsil kolunun»
memleketin kültür ve sosyal bakımından
yaptığı iyi tesir kolayca anlaşılabilir.

Temsil kolumuzun tam bir teknikle ça-

ve söylev verilmiştir.

Esasen ev salonunda verilen konferans-
lar ve ulusal günlerde yapılan törenler ve
büyükleri anma günleri törenleri ampilifi-
katör tesisatıyla şehrin beş yerine veril-
mektedir. Verilen bu faydalı konferanslar
evimiz salonunun dört duvarı arasına sı-
kışan (400-600) vatandaşa münhasır kal-
mıyarak böylece şehrin her tarafına ya-
yılmaktadır.

Evimizde Halkevleri açılış günü Mimar
Sinan günü Çanakkale zaferi, 19 Mayıs
bayramı 23 Nisan Abdülhak Hamit gibi
belli günlerde törenler yapılmış konfrans

Evimiz gösterit kolu Leblebici horhor piyesinde

laştığını söyleyebiliriz Üyeleri meyanında
cidden muvaffak olan istidatlar mevcuttur.

Temsil kolu geçen Cumhuriyet bayra-
mından beri bir yıl içinde 34 temsil ver-
miş ve bu temsillere (16992) yurtdış gel-
miştir.

Evimizin 1937-1938 yılında altı aylık faaliyeti.

Dil, Tarih, Edebiyat Şubesi:

1 — Gerek evimizin salonunda ve ge-
rak hoparlörle altı ay içinde 58 konferans

ve söylevler verilmiştir. Konferansların
bir kısmı bastırılmıştır.

Altı ay içinde evimizde verilen konfe-
rans ve söylevlerin konuları (Abdülhak
Hamit hayata ve eserleri, Mimar Sinan ha-
yat ve eserleri Çanakkale zaferi, 23 Nisan
bayramı çocuk terbiyesi 19- Mayıs hak-
kında muhtelif söylevler halk evleri ve inki-
lâp, Uygur medeniyeti Amerikada halk ter-
biyesi, Musiki ve tarihi, tarihte nakıl va-
sıtaları, tarihte menşei Türk olan Yunan
destanlarıdır. Bu konferansları kaynaktan
neşretmekteyiz.

2 — Dil işleri - Türk dil kurumunun verdiği direktifler içinde çalışılmaktadır. Dil malzemeleri derlenmektedir.

3 — Folklor işleri. Şimdiye kadar derlenmiş olanlara ilâveten bu altı ay için de şunlar derlenmiştir. (30) dane notalarıyla beraber halk türküleri, (100) tane muhtelif hastalıklara dair halk hekimliği ve hayvan hastalıkları ve tedavi şekilleri, (15) tane halk mizah fıkraları, (15) halk öygüleri (1000) tane mani, (200) tane atalar sözü, (25) tane Nasrettin Hoca hikâyesi (1000) tane bilmece, (30) tane düğün adeti ve millî spor hareketlerini gösterir

Köy bayramından bir görünüş

resimler, (200) tane halk adeti ve ananesi bunlardan başka su folklor malzemesini kaynakte neşrettik. [257] tane mani, [59] tane türk, (99) tane atalar sözü, (3) tane halk adeti vesairedir.

4 — Tarih işleri: — Tarih bakımından önemli ve ulusal günlerin yıl dönümlerinde tarihsel konferanslar veriyoruz. İnkılâb tarihini ilgilendiren muhtelif konularda yine tarihsel konferanslar yapıyoruz. Bunlardan başka uygar medeniyeti tarihte nakil vasıtaları, musiki ve tarihi gibi muh-

telif konularda tarihsel konferanslar veriyoruz.

Tarihsel araştırmalara devam edilmektedir. Balıkesir ve çevresinde eski ve yeni madencilik hakkında (4) tarih gezintisi yaptık. Susurlukta pek eski bir kervansaray kemeri ve kitabesi bulduk. Resimlerini aldık.

Erdek (Belkıs) harabelerini gezdik kitabelerin resimlerini aldık. Bandırmada yatırlara ait tetkikat yaptık Türk spor tarihi hakkında mahallî tetkikler yapılmaktadır.

Arkadaşımız Hikmet Turhan Dağlıoğlu

köy Etl sanat eserlerine ait tercüme bir tetkik yazısı, Paşasultan türbesine ait bir tetkik, Balıkesir'in eski tarihine ait iki vesika ve tetkikler Kaynakte neşrolunmuştur.

Netice: (17) Muhtelif tarihî tetkik Kaynakte neşredilmiş ve neşrolunmayanlarda sıra ile neşrolunacaktır.

Bunlardan başka Balıkesir şehir planı için toplanan imar komisyonu ile komitemiz işbirliği etmiştir. Planda korunması gerekli olan eski eserler tesbit edilmiştir Balıkesir tarihine ait bir rapor mezkûr komisyonu verilmiştir.

Eolyen heykeli

M hallî evkaf idaresi cami ve mescitleri tahdit ederken bize bunların tarihî kıymetlerini sormuş ve bizde tarihi kıymeti olanların muhafazasını bu suretle temin etmiş olduk.

5 — Edebiyat işleri. — Bu yolda aynı kuvvetle yürümekteyiz. Bir yandan edebiyat büyüklerinin gecelerini yaparken diyer taraftan edebî tetkikat yapılmaktadır. Edebiyata meraklı gençlerin yetiştirilmesine kaynak vasıtasile çalışmaktayız. Bu çalışmamız bir çok meraklı gençleri kay-

nağın etrafına toplamıştır. Onların ülkülü ve inanlı birer elâman olmalarına dikkat edilmektedir Halkevi toplantılarında şiir okutmaktayız. Şiir dinleme zevkini yapmaktayız.

6 — Kaynak işleri: Derğimiz yolunda daha verimli ilerlemektedir. Muhitin folklor, tarih ve mahallî bilgiler bakımından bir tek müracaat eseri haline gelmiştir.

Tarihsel çalışmalarımızı, folklor malzemelerimizi ve her türlü çalışmalarımızla elde ettiklerimizi kaynakte yazmaktayız.

Gösterit Şubesi:

Son altı ay içinde (8) eser temsil olunmuş ve bunlar tekrar edilmek suretiyle (28) gece müsamere verilmiştir.

Temsil olunan eserler şunlardır: (Bir kavuk devrildi, Ceza kanunu, Hisse şayia İnkizler, İtaat ilâmı, İstiklâl, Bir sukutu hayal, Yurdum için.

Spor Şubesi:

1) — Şehrimiz klüpleri arasında futbol, atletizm, bisiklet maç ve yarışları ter-

Nif âbidesi

tip ederek sporun inkişafına yardım etmekte ve galiplerine madalya vermektedir.

2) — Serbest ve grekoromen güreşlerinin gençler arasında taammümüne yarar çalışmalarına devam ederek salonumuzda güreşler tertip etmektedir.

3) — Tenis kortumuz, mevsimin gelmesiyle açılmış ve hevesli gençlerimizin istifadesine tahsis olunmuştur. Hergün bir çok genç tenis kortumuzdan istifade etmektedir.

4) — Boksa heveskâr gençlerin çalışmalarına temin için boks levazımı temin olunmuş (30) zu mütecaviz genç bu spor şubesinde çalışmakta bulunmuştur.

Evimizde açılan resim sergisinde n

5) — Iskrımın gençler arasında inkişafını temin için malzemesi temin edilmiş onu mütecaviz genç spor şubesinde çalışmakta bulunmuştur.

6) — Bahçemize paralel, barfiks ve diğer spor aletleri her gün gençlerin emrindedir.

Sosyal yardım şubesi:

1) — Fakir hastaların muayene ve tedavisinde büyük yararlıklar gösteren bu şubemizin çalışmaları memnuniyete çok şayandır.

2) — Gerek şehir ve gerek köylerde halkımızın sıhhi durumuyla ilgilenen bu şubemiz hastaları muayene etmekte ve

onların reçetelerini vermektedir. Bir kısım fakirlerin ilaçları bedava verilmektedir.

Tedaviye muhtaç bulunanları Memleket hastahanesine ve icabına göre Doğum ve çocuk bakımı evine gönderilmektedir.

3 — Köylüler şubesiyle çalışma birliği yaparak köylere giden doktor arkadaşlarımız köylü ve köy için sıhhat bakımından faydalı olabilecek konularda tesirli tavsiyelerde bulunmaktadır.

4 — Bu şubeye bağlı (Yoksulları gözetme birliği) çok faydalı çalışmalarına devam etmektedir. Açtığımız talebe pan-

siyonunda ders senesi sonuna kadar (65) talebeyi iâşe ve (52) talebeyi hem iâşe ettik ve hem yatırdık.

5 — Fakir kadınlar için açtığımız atelyelerde dokuma halı tezgâhları faaliyet halindedir.

Halk dersaneleri ve kurslar şubesi:

1 — Çiçekçilik, Dikiş, biçki ve metot kursları açtık. Bu kurslar bayanlarımız için çok faydalı oldu. Ve bu kurslar, şehrin bir kız enstitüsüne olan ihtiyacını karşılanmış Bir çok genç kız ve kadın çok güzel el hünerleri elde etmişlerdir. Bu çalışmaların muhassalasını gösteren sergimiz, civar şehir, kasaba ve köylerden

bile seyircilerin gelmesine yardım etmiş, faydalı ve muvaffakiyetli olmuştur.

2 — Bayanlar için okuma yazma kursları açılmıştır.

3 — Erkekler için açtığımız okuma, yazma kursuna ancak (3) kişi kaydolunmuş ve bu kurs devam ettirilmemiştir.

4 — Açtığımız fransızca kursu iki kısma ayrılmış. Ve her iki kısımda devam edenler için faydalı olmuştur

Halkevinin köy gezilerinde bulduğu eserler

5) — İngilizce kurslarında aynı şekilde devam etmiş ve sonuçlar elde edilmiştir.

6) — Ayrıca kâğıt çiçekçilik kursu açılmış bu kurslara diyer çiçekçilik kursu kadar iyi neticeler vermiştir.

Kitapsaray ve yayın şubesi:

1) — Kitap sarayımızda kitap adedimiz gün geçtikçe artmaktadır. Ve o nisbette de okuyucu sayısı çoğalmaktadır.

Halkevimizin açık bulunduğu günün her saatinde okuma odamız mütemadiyen dolup boşalmaktadır.

2) — Hemen bütün dergi ve gazeteleri getirtiriyoruz.

3) — Okuma odamız kâfi miktarda

geniş olmadığı için gazeteleri salonda okutuyoruz.

4) — Köyler için tertip ettiğimiz seyyar kütüphaneler çok iyi neticeler alıyoruz.

5) - Sesli sinemamız halkımızın faydalanmasına çok yarıyor. Yalnız film bulmakta müşkilât çekiyoruz.

6) - Ampilifikatör cihazımıza daha iki hoparlör ilâvesile sayısını beşe çıkardık, bu vasıta ile muzik neşriyatı yaptığımız gibi akşam üzeri Halkevimize öğün gelen gazete ve dergilerden seçtiğimiz faydalı yazıları, araya bir muzik parçası koymak suretile okuyoruz. Ve halkımız bu yazılarla çok alakadar oluyor,

7) - Geceleri günün mühim haberleri halka bildiriyoruz.

Halkevinin köy gezilerinde bulduğu eserler

Bu suretle hoparlörlerimizin bulunduğu mahaller, çok kalabalık bir halk kütlesi tarafından ihata edilmiş bulunmaktadır.

8) - Son altı ay içinde (1) Balıkesir ve civarında yürük ve Türkmenler, (2) Türkiye le su ve ağaç meselesi, (3) uygurlar ve Uygur medeniyeti kitaplarını bastırdık ve dağıttık.

Köycülük şubesi:

1) - Halkevimiz köy gezilerini kalabalık bir arkadaş kütlesiyle değil, bilgili ve mütehassız arkadaşlar marifetile yaptırıyor.

2) - Gidilen köylerde, köylünün her suretle aydınlatılması için muhtelif konu-

larda köylünün anlayacağı dille konuşuyor ve bunların faydalı sonuçlarını elde ediyoruz.

3) - Pazartesi geceleri Halkevimizde tertip olunan köylü gecelerine alışan köylümüz, kendi kendine Halkevimize gelerek salonu dolduruyor. Ya sinema, ya temsil veya kendileriyle bir konuşma yapıyor ve onları mümkün olduğu kadar aydınlatmadan çok büyük bir zevk duyuyoruz.

4) - İstidalarını Halkevimizde yazıyoruz.

Müze ve sergi şubesi:

1) - Müzemiz gün geçtikçe zengin

leşmekte ve mustakbel Balıkesir müzesinin esaslarını hazırlamaktadır.

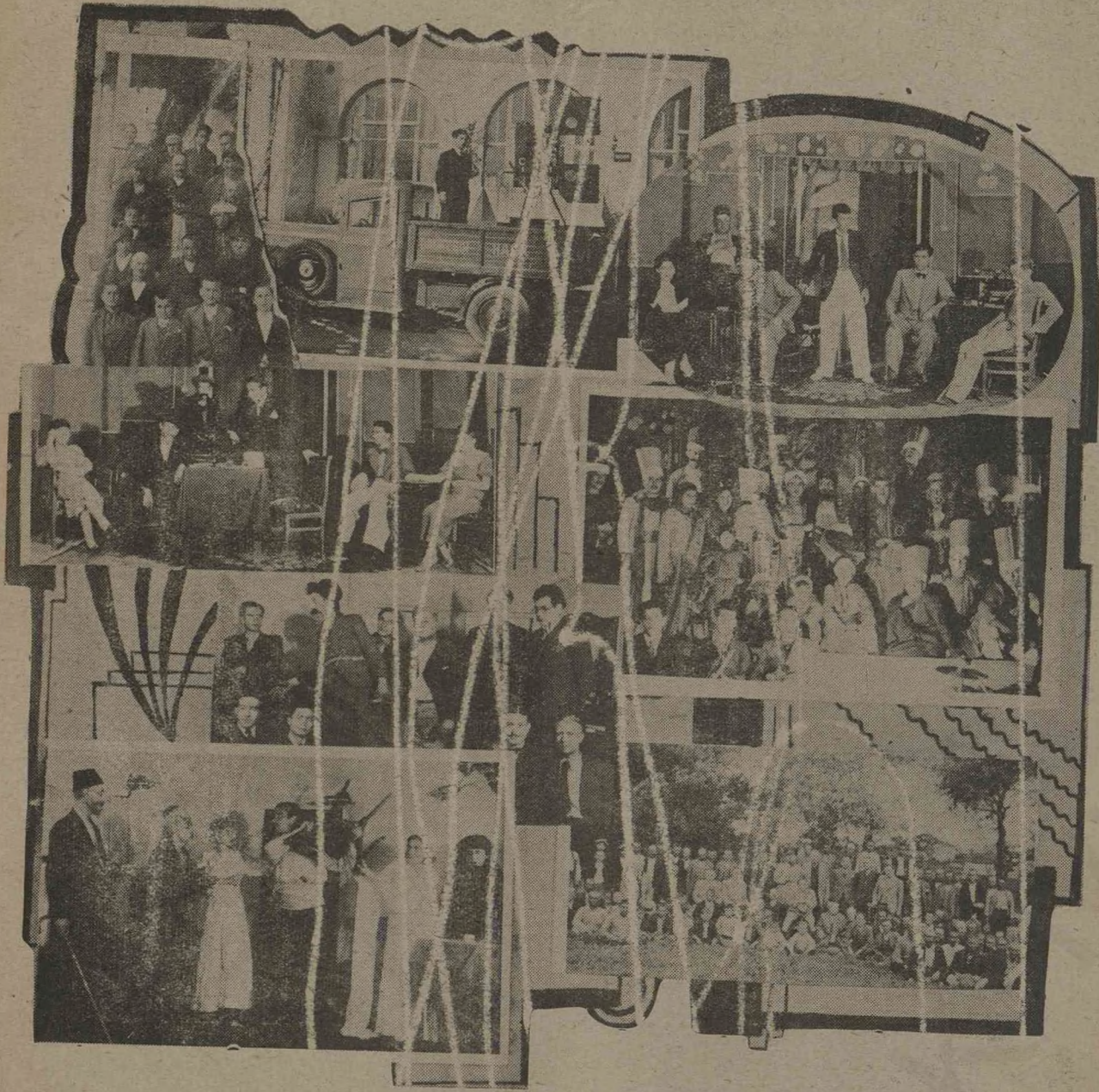
2) - Balıkesir şehri ve çevresinde bulunan eserler Halkevimiz tarafından toplanmakta, cinsine göre ya cemakânlarda ve ya bahçemizde teşhir olunmaktadır.

3) - Dil, Tarih şubesiyle çalışma birliği yapan bu şubemizin çalışmaları iyi sonuçlar vermektedir.

5 - Kendi müessesemiz olan yoksulları gözetme birliğinin imâl ettiği eşyalardan mürekkep bir sergi açılmıştır.

5 - Çiçekçilik ve dikiş bîçki kurslarının meydana getirdiği güzel eserlerden mürekkep ve çok cazip diğer bir sergi açılmış her ikisi de muhitte derin bir ilgi ile karşılanmıştır.

Sayın arkadaşı:

C. H. P. Genel Sekreterliği Halkevi üyesi olan ve halkevleri muhit ve işlerinde çalışan genç yazıcı ve istidatların yetiştirilmesini ve kendilerinden faydalanmayı düşünerek (Memleket küçük hikâyeleri) adı altında Bir müsabaka tertip etmiştir. Bu müsabakanın şartları aşağıda yazılıdır.

Parti Genel Sekreterliği bu müsabakaya muhitimizden kaç yazıcının iştirâke hazırlamış olduğunu evvelden öğrenmek istediği için isim ve adresinizi evimize bildirmenizi ve müsabakaya hazırlayacağınız eseri en çok ikincikânun nihayetine kadar evimize yollamanızı ve kütün eserlerin (1 Şubat 939 gününde partiye teslim edilmiş olacağını bildirir, sevgilerimi sunarım.

KAYNAK

Müsabaka Şartları:

1 — Hikâyeler, muharririn yaşadığı muhitin (Vilâyet dahilindeki şehir ve köyler) tabiat, insan, ahlak, ideal, alicenaplık, aile muhabbeti, yurtseverlik, sevdâ hisleri ve evlenme tarzları, iş, adet, tarih, kahramanlık ve anane karakter ve hülâsa bütün hususiyetlerini akseetirmelidir.

2) — Bu karakter ve hususiyetler bizzat iyi tetkik ve tahlil edilmiş mahallî şartlara ve realitelere uygun olmalıdır.

3) — Hikâyelerde aranacak esas sanattır.

4) — Hikâyeleri en çok normal daktilo makinası sahifesile (10) sahife olacaktır.

5) — Hikâyeler (1-Şubat-939) tarihine kadar her zatın mensup olduğu Halkevi vasıtasile C.H.P. genel sekreterliğine gönderilmiş olmalıdır.

6) — Hikâyeler, Parti genel sekreterliğince teşkil olunacak Hasan Âli Yücel, Falih Rifkî Atay, H. Vedat Fıratlı, Hüseyin Rahmi Gürpınar, Ahmet Kudsi Tecer, ve Mustafa Nihat Özenden mürekkep jüri hey'eti tarafından tetkik edilecek ve onuncuya kadar muvaffak olan (10) hikâye sahibine (100) zer lira mükâfat verilecektir.

7) — Bu jüri sırf bu müsabaka içindir.

8) — Mükâfat kazanan ve jüri heyetinin beyeneceği diğer eserler, sahiplerinin imzasıyla Ulus ve Ülküde tefrika edilecek ve bilahare Partice kitap halinde bastırılacaktır.

9) — Gönderilecek hikâyelerin hiç bir yerde neşredilmemiş olması şarttır.

Evimizin Neşrettiği

KİTAPLAR

- 1) — Halkevimizin sekiz aylık çalışması
- 2) — Köy kitabı
- 3) — Öz Türkçe adlar.
- 4) — Çepniler,
- 5) — Halk inanmaları,
- 6) — Özel görenek ve inanmalar,
- 7) — Atalar Sözü
- 8) — Bağcılık,
- 9) — Verem,
- 10) — Yusuf Fakih,
- 11) — Yurdum için,
- 12) — Balıkesir Coğrafyası,
- 13) — Konferanslar
- 14 — 17,18 inci asırlarda Balıkesir şehir hayatı,
- 16) — Köylü Ormandan nasıl faydalanır,
- 17) — 19 Mayıs,
- 18 — Yağcılar ve Savaş-tepe mânileri.
- 19 — Öz Ses ve Zevk kaynaklarımız.
- 20) — Balıkesir ve civarında Yürük ve Türkmenler
- 22) — Türkiyede Su ve Ağaç meselesi
- 23) — Uygurlar ve Uygur Medeniyeti

ÇIKMAKTA OLANLAR

- 15) — Vesikalar